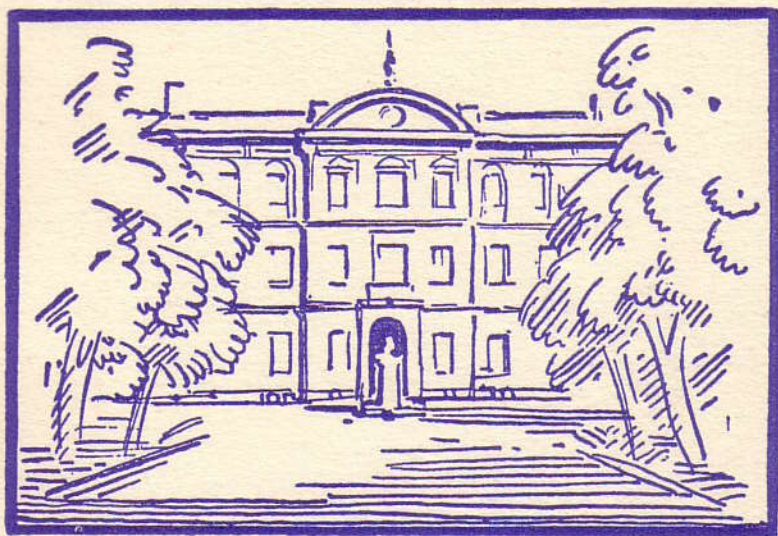

Gamla Faluksamrater

1 9 4 2

FALU

RÖD FÄRG

— *de svenska
bygdernas färg*

Tillverkas vid Falu gruva av

STORA KOPPARBERGS BERGSLAGS A-B

GAMLA
FALUKAMRATERS
ÅRSPUBLIKATION

1942

Falu Nya Boktryckeri A.-B.
Falun 1942

Härmed be vi att få presentera det femtonde numret av Gamla Falukamraters publikation, som första gången såg dagens ljus 1923. I anmälan till det första numret förklarade den dåvarande redaktören något optimistiskt att tidskriften "måhända" skulle bli en periodisk sådan med fyra nummer om året. Men eftersom detta är det femtonde numret förstå ju var och en efter en enkel räkneoperation att Gamla Falukamrater aldrig blev så där periodisk som redaktören hoppats. För säkerhets skull hade han emellertid tillfogat en liten reservation. Villkoret var att varje gammal falukamrat skulle känna sig som medarbetare och villigt och glatt insända inte bara "skämtsamma historier" utan "allt ur minne eller gamla handlingar och tryckalster, som berör Falu skola, dess lärare och elever». Det är möjligt att bidragen inte strömmade in i den utsträckning han hade hoppats på och varje redaktör — undertecknad inte undantagen — allt sedan dess drömmer om.

Nu har emellertid Gustav Fredenholm, som är spiritus till det mesta inom föreningen Gamla Falukamrater, föresatt sig att denna publikation skall komma ut åtminstone en gång om året i fortsättningen och då förstår Ni att det troligen också kommer att bli så. Publikationen utgör ju för många som inte ha tillfälle eller företagsamhet att besöka föreningens sammankomster den enda "föreningslänken" varför man utan överdrift kan säga att den har en viktig mission att fylla. Man kan också se saken från den ekonomiska sidan och säga

att publikationen för dessa absent friends är det enda nöjet de få för sin medlemsavgift. Där råkade vi träffa en känslig punkt — vem har ansvaret för att det verkligen blir ett nöje att läsa "Gamla Falukamrater"? Redaktören förstås. Ja på sätt och vis. Årets redaktör utgör emellertid inte något undantag från den långa raden av föregångare. Han faller in i det gamla ropet på bidrag och blir det inga bidrag skyller han på de lata medarbetarna, som ju inte äro några andra än Ni värderade läsare. Nu har som sagt Gustaf Fredenholm satt sig i sinnet att det skall komma ut en "Gammal Falukamrat" om året och då gör det nog det också, även om han skall skriva nästan hela tidningen själv. Som han har gjort med det här numret.

RED.

DÅ FALU STAD FYLLDE 300 ÅR

ETT GLANSFULLT JUBILEUM I NÄRVARO AV KRONPRINSPARET,
STATSMINISTERN, LANDSHÖVDINGEN, BISKOPEN
OCH ANDRA HÖGA HERRAR.

Med dånande sprängskott från gruvan inleddes hugfästandet av Falu stads 300-årsjubileum lördagen den 1 november 1941. Den tidiga morgonsaluten torde dock knappast ha väckt mer än folket i gårdarna närmast "Gamla Mormor", kanske också en och annan elsborgsbo och "gammalherrgårdare". Uppå villakvarteren i den "ljuvliga" stadsdelen hörde man kanske ett dovt mullrande, men riktigt klarvaken blev nog inte falubon i gemen, förrän Kristine, Stora Kopparbergs och Gruvstugans klockor efter 8-slaget började ringa in jubileumsdagen . . . Dimman, som i gryningen legat tung och dyster över staden lättade, en blek förvintersol bröt igenom molntäcket. Flaggorna började en efter en gå i topp. Festouvertyren hade spelats upp . . .

Redan klockan halv 11 började en del folk samlas vid Medborgarhuset — hjulen i fabriker och verkstäder stodo dagen till ära stilla och många affärer och kontor hade slagit igen — för att övervara en liten högtidlighet i Medborgarhusets sessionssal. Det var magistratens och stadsfullmäktiges ledamöter, som samlats för en kortvarig sammankomst — gåvor skulle överlämnas stod det i programmet —

Direktör Gösta Frisell, stadsfullmäktiges ordförande, höll här sitt första tal för dagen — det skulle bli många fler i fortsättningen. Han hälsade de inbjudna, av vilka dock varken kronprinsparet, statsministern, biskop Cullberg eller övriga mera prominenta personligheter ännu hunnit anläda till staden, välkomna till dagens festligheter. De närvarande beslöt att sända ett hyllningstelegram till konungen. Telegrafiska hälsningar från Hedemora stad, Dala-Föreningen i Stockholm och Dala-Gille i Göteborg upplästes även vid detta tillfälle. Till stadsfullmäktiges ordförande överlämnades därefter en av firma Axel Johanssons möbleringsaffär utförd ordförandeklubba

samt till borgmästare G. Geete en borgmästarekedja utförd av hovjuvelerare Lars Olhans, båda ypperliga konsthantverksalster.

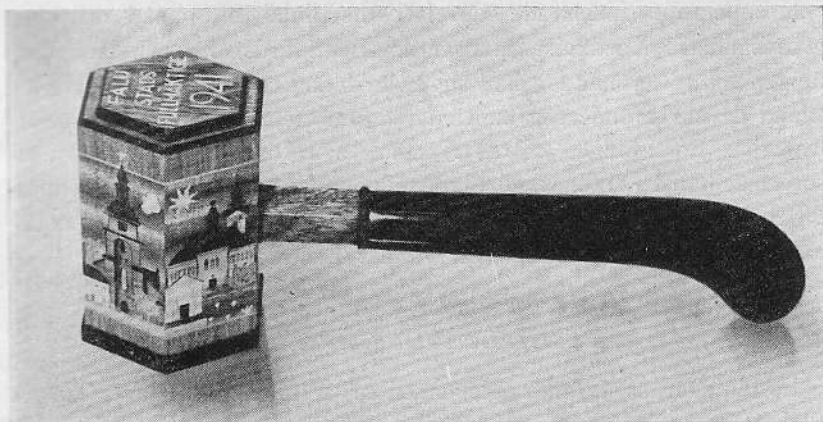
Stadsfiskal Rudfeldt paraderade . . .

Medan denna lilla ceremoni försiggick inne i Medborgarhuset hade folk börjat samlas på platsen utanför Konsthallen, där den stadshistoriska utställningen kl. 11 skulle öppnas av kronprinsen. Där paraderade stadsfiskal Rudfeldt i sin eleganta uniform och såg, assisterad av sina konstaplar, till att allt var klart för att ta emot de kungliga gästerna, och han fick snart sällskap av direktör Frisell och borgmästare Geete. Kronprinsparet hade tidigare på dagen anlänt med bil från Borlänge och avlagt ett kort besök i residenset.

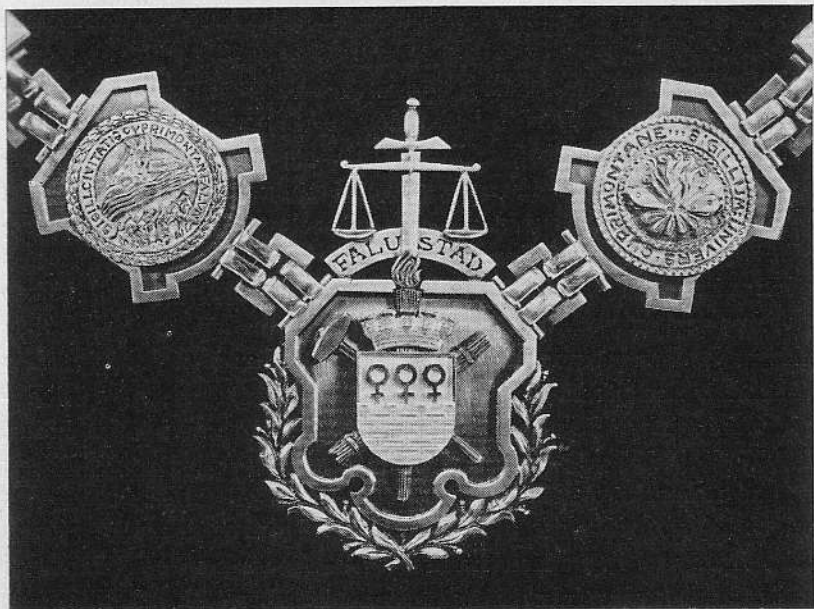
När bilarna anlänt och de höga gästerna, som åtföljdes av landshövding Bernhard Eriksson, stigit ur hälsades de välkomna av stadsfullmäktiges ordförande och borgmästaren. I entrén till Konsthallen mottogos de av utställningskommittén och kronprinsessan fick motta blommor av en 10-årig flicka "med gruvarbetareanor".

"En ort av riksomfattande betydelse."

Utställningskommitténs ordförande grosshandlare Erik Nordkvist angav därefter med några ord utställningens syfte. "Vi ha här velat visa huru orten efter fimbülvernens nedisning stiger upp ur det hav, som svallade kring Tiskasjöbergets stränder, började tal. Vi vill också här åskådliggöra, huru under 1600-talet Falun blir en ort av riksomfattande betydelse, där både utländska och stockholmska köpmän söka sig burskap för att få driva handel med den begärliga kopparn och med de förnödenheter, varav den växande industriebefolkningen var i så stort behov. Vi ha även velat ge en föreställning om huru hantverk och köpenskap utvecklade sig sedan kopparhandelns storhetstid var till ända, huru stadsplaner och bebyggelse växa fram och hur stadens administration tedde sig under 1600-talet. Vi ha även velat visa prov på de om stor konstskicklighet vittnande alster, som under årens lopp kommit till i samband med framför allt det kyrkliga livet i staden. Slutligen ha vi velat ge något av dagens Falun, med dess av bilismen återigen aktualiserade stadsplaneproblem, dess administration och förvaltning, dess materiella, andliga och kulturella liv."

Vid jubileet överlämnades två förnämliga gåvor till staden — ordförandeklubban och borgmästarekedjan. Donatorerna hedrade därmed inte bara sig själva utan också Gamla Falukamrater, eftersom de samtliga äro medlemmar i föreningen. Klubban skänktes av familjebolaget Axel Johanssons möbleringsaffärer, som bl. a. består av de fyra Falukamraterna fabrikörerna Gösta Johansson och Erik Vällfors, ing. Olle Vällfors, Boliden, och regementsläkaren Valentin Barreus, Falun. Förslaget ritades av Erik Vällfors och intarsian är utförd av Jerk Werkmäster.

Borgmästarekedjan är resultatet av hrr Olhåns, senior och junior, samarbete. De svåraste delarna ha förstås utförts av senior, hovjuveleraren, men sonen Lars Rune, ständig medlem i föreningen Gamla Falukamrater, har förtjänstfullt dragit sitt strå till stacken. Både klubban och kedjan äro utmärkta bevis på konsthantverkets höga nivå i Falun, vilket kanske framgår av bilderna. Fabrikör Gösta Johansson och hovjuvelerare Lars Olhåns beledsagade överlämnandet med några ord och efter mottagandet framförde dir. Frisell och borgmästare Geete sitt och stadens tack för de magnifika gåvorna.

Kronprinsen förklarade därefter utställningen öppnad och med grosshandlare Nordkvist, landsantikvarie Svärdestrom och landshövdingen som ciceroner tog han sig en timplang rundvandring i salarna. Bland de närvarande såg man en rad representanter för den kulturhistoriska forskningen, såsom riksantikvarie Sigurd Curman, professorerna Sigurd Erixon, Andreas Lindblom, Gerda och Bertil Boethius, H. S. Nyberg, Johnny Roosval m. fl. samt naturligtvis stadens honorarios med "äldermannen" dr Gunnar Ekström i spetsen.

Festligheternas kulmen.

Festligheternas kulmen blev medborgarfesten på Stora Torget. Redan flera timmar i förväg hade folk börjat samlas. Med tåg och bussar hade man rest in från landskapets alla hörn och när festligheterna togo sin början hade väl c:a 12,000 personer kommit tillstädes. Ett pampigt inslag blev den stora uppmarschen av korporationer och samhällsgrupper. Från olika samlingspunkter i staden, Medborgarplatsen, Västra folkskolan, läroverket, etc. marscherade kolonn efter kolonn upp och intog sina platser på torget. Mitt emot Engelbrektsstatyn utmed Slaggatan hade en tribun uppförts med stadens färger, guld och rött, i obelisker och blommor, samt girlanger i tallgrönt. En pampig hedersläktare anslöt sig till tribunen. På hedersläktaren såg man utom kronprinsparet bl. a. statsministern, statsrådet Möller, biskop Cullberg, landshövdingen och stadsfullmäktiges ledamöter samt övriga inbjudna.

Högtidligheten inleddes med korum, som förrättades av biskop Cullberg och sedan höll direktör Frisell ett kärnfriskt och välformat anförande. Han yttrade bl. a. "Här på Falu Stora torg, i hägnet av Kristine kyrka och Rättens boning och med Engelbrekt som frihetskärlekens symbol ibland oss, vilja vi, ung och gammal, i denna hårda, farofyllda tid betyga vår fulla anslutning till den rena svenska linjen: att tänka svenskt, att tala svenskt och att handla svenskt, beredda att om så kräves offra allt för fosterlandet. I den andan vilja vi fira dagens minne, i den andan framför vi till Eders kungliga högheter i underdånighet vår från hjärtat gående hyllning." Därpå följde ett fyrfaldigt leve för Deras kungliga högheter, varpå Heidenstams-Stenhammars Sverige sjöngs. Kronprinsen besteg därefter tribunen och gav en utomordentlig skildring av bergsmansstadens stolta historia och nutida strävan och betygade sin och landets erkänsla för stadens

Stadsfullmäktiges ordf., dir. G. Frisell orienterar Kronprinsen angående dagens händelser. Bland dessa märktes ett besök på Konsthallen, där kronprinsen — i sällskap med kronprinsessan — öppnade den stadshistoriska utställningen. En stämningsfull programpunkt blev högtiden i Kristine kyrka. Den följde efter medborgarfesten på Stora torget.

insatser för rikets väl. Kronprinsen slutade med att utbringa ett kraftigt besvarat leve för Falu stad, varpå följde "Du gamla, du fria". Kronprinsparet åtföljt av uppvaktning, dir. Frisell, general Jung m. fl. gick därefter runt torget och hälsade de olika korporationernas och deras företrädare. Medborgarfestens pampiga epilog blev Dalregementets förbimarsch för kronprinsen. Och sedan var det klar för nästa programpunkt: högtiden i Kristine kyrka.

"Vi minnas deras gärning."

Kyrkan var fullsatt till sista plats, då programmet inleddes med några fragment ur musikdirektör C. Rogbergs opera "Gruvan" för orgel och manskör. Det märkliga verket fick ett värdigt framförande. I ett kort anförande hälsade stadsfullmäktiges ordförande dir. G. Frisell kronprinsparet och övriga gäster. I slutet av sitt anförande yttrade han bl. a. "Vid detta tillfälle höves det oss att rikta tankarna tillbaka på dem, som i gången tid under ofta svåra förhållanden givit sitt hårda arbete och sin hängivenhet åt detta samhälle. Vi minnas deras gärning med tacksamhet och vördnad. Men vi blicka även framåt. Trots det bländande skenet av krigets och våldets ljungeldar vilja vi till dagens minne knyta förhoppningar, att vi och kommande generationer, som här skola bygga och bo, under den svenska frihetens hägn skola väl förstå att förvalta fädernearvet, så att Falu stad allt framgent skall fylla sin plats i det svenska riket."

Efter talet utförde Dalarnas orkesterförening Joel Olssons ståtliga "Högtidsmarsch" under ledning av kompositören. Högtidstalet hölls sedan av prof. Bertil Boëthius, vars högintressanta framställning vi här inte närmare kunna gå in på. Kyrkofestens höjdpunkt blev framförandet av K. G. Hildebrands för 300-årsjubileet komponerade kantat med musik av Oskar Lindberg. Den fick ett glansfullt framförande av den stora kören, säkert den största som någonsin sjungit i Kristine kyrka, och av Dalarnas orkesterförening Solister voro falufödda operasångerskan Dora Lindgren och operasångare Sigurd Björling.

Bilderna på motsatta sidan: Kronprinsen i talartagen vid festen på kvällen i Bergslagssalongen. T. h. om honom överlämnar prosten Ekström till kronprinsparet första exemplaret av prof. Gerda Boëthius beskrivning över Stora Kopparbergs och Kristine kyrkor. Därunder borgmästarinnan Geete flankerad av två pampiga karlar, generaldirektör Axel Granholm och statsminister Per Albin Hansson. Bland kvällens gäster märktes prof. Gerda Boëthius och överste Backlund. I förgrunden skymtar bergmästare Björn Tiberg och längst t. h. professor Andreas Lindblom.

En delegation bestående av professorerna Gerda Boëthius och Johnny Roosval, riksantikvarien S. Curman och dr Gunnar Ekström överlämnade till kronprinsparet det första exemplaret av professor Gerda Boëthius beskrivning över Stora Kopparbergs och Kristine kyrkor. Efter ytterligare musik, ett par avsnitt ur Anders Jobs "I Siljansbygd" utförda av orkesterföreningen under ledning av musikdirektör Olsson, avslutades festen av biskop Cullberg.

Kronprinsen: "Allt har varit av hög klass".

Ungefär tre kvart efter högtidsfesten i kyrkan tog den subskriberade middagen i Bergslagssalongen sin början. Taffeln var dukad vid två jättebord med förgreningar i den stora "magasinssalen" och vid några mindre bord i det Bernadotteska rummet intill. Kronprinsen hade fru Ingrid Frisell som bordsdam och kronprinsessan fördes till bords av direktör G. Frisell, som var middagens värd i egenskap av stadsfullmäktiges ordförande. Dir. Frisell hälsade först välkommen, varefter landshövdingen föredrog konungens telegrafiska svar på stadens hälsnings- och hyllningstelegram. Talet för de kungliga gästernas hölls av dir. Frisell, talet för de övriga gästerna av borgmästare Geete.

Gästernas tack slutligen framfördes av kronprinsen, som bl. a. yttrade: "Allt vad vi fått se och vara med om i dag, utställningen, festen på torget, högtiden i Kristine kyrka och icke minst den lysande festen här i Bergslagssalongen, allt har varit av hög klass." Sist sjöngs unisont "Jag vet ett land", varefter det var tid att bege sig upp till Gruvan, där den stora ungdomssamlingen ägde rum. Häruppe talade först rektor Petrus Envall och sedan statsministern. Efter statsministerns tal avbrändes ett ståtligt fyrverkeri och den tusenhövdade publikens bifallsyttringar avbröts först av mullrande sprängskott nerifrån stöten. De skotten satte också punkt för de vackra och värddiga festligheter, med vilka Falu stad firade sin stora märkesdag.

*

I anslutning till jubileet anlände som nämnts ett flertal telegrafiska lyckönskningar. I detta sammanhang kan särskilt nämnas ett hyllningstelegram från föreningen Gamla Falukamrater, som f. ö. representerades av järnvägsbokhållare Gustav Fredenholm och byrådirektör S. Litström, Stockholm. Den förre överlämnade även som gåva föreningens stilfulla plakett.

T. W.

TVÅ BILDER FRÅN MINNESUTSTÄLLNINGEN I FALU STADS KONSTHALL 1941

V arför Kristinas förmyndarregering valt just den 30 oktober 1641 för att underskriva Falu stads privilegiebrev, är inte gott att säga. Det var dock detta gulnade papper, som var den närmaste anledningen till stadsjubileet 1941. När höstdagjämningen passerats och Brittmässan likaså, brukar staden knappast avspegla sina vänaste sidor, och att få den att framstå såsom glansfull 300-åring den 1 nov. kunde på förhand anses såsom något av ett vågspel. Men här inträffade det märkliga, att den frostigt klara novemberdagen blev en minnesdag, så full av glans och fest, att faluborna ej på länge skola glömma den.

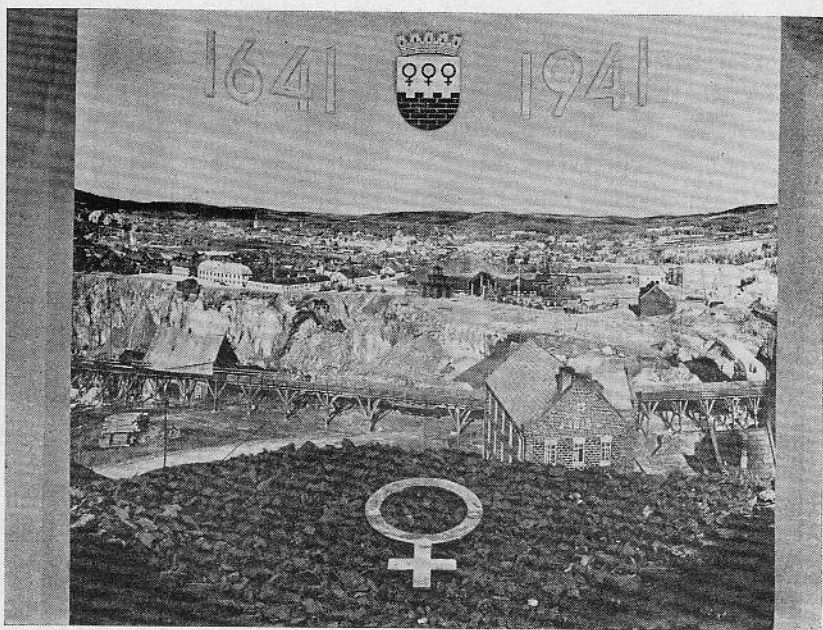
Morgonens invigning av den stadshistoriska utställningen i Konsthallen med Kronprinsparet i spetsen, medborgaruppmarschen och festligheterna på Stora torget på eftermiddagen, den strålande minneshögtidligheten i Kristine kyrka, banketten i Bergslagssalongen och slutligen det ståtliga fyrverkeriet uppe vid Gruvan — allt samverkade till ett dagsprogram av pampigaste slag.

Det märktes också granneligen, att faluborna i förskingringen inte glömt bort sina bragders vagg. De forna ungarna från Elsborg, Östanfors, Prästtåkten, Gamla Herrgårn eller Åsen, hade liksom på ett tecken samlats till storträff. Ännu några dagar efter jubileet kunde man träffa äldre grånade gentlemän på strövtåg i de olika stadsdelarna och med anletena präglade av elegiska stämningar beträddande marken och stenarna, där som barn de lekt. Men även ungdomen hade kommit tillstädes, och sannerligen hann inte Gustaf Fredenholm tidigt på morgonen den 1 nov. improvisera en liten enkel och värdig ceremoni med överlämnandet till staden av ett av de första exemplaren av Gamla Falukamraters bronsplakett — ett handslag i dubbel måtto.

Hela staden i Konsthallens entré.

Här skall endast i korthet nämnas om två bilder på den stads-historiska utställningen i Konsthallen.

Redan entrén måste ha kommit den rättrogne falubons hjärta att klappa i hastigare takt, ty här låg hela staden utbredd framför honom på en nära 6 meter lång fotoförstoring. Från slaggvarpen hade man hämtat några lass av den regnbågsskimrande, sidensvarta, knäckebrödsblåsiga faluslaggen, som dagen till ära bragts att framstå såsom

Staden stiger ur slaggen. Montage från Faluutställningen 1941.

själva grunden på vilken staden vilade — det var mening i det arrangementet. Stod man här och beskådade härligheten, såsom den fotograferats från toppen av gråtippet vid Oscars lave, nåddes också örat av den välkända, klara men spröda tonen från gruvklockan. Den togs på tråd direkt från gruvan och fick ljuda i lokalen under hela november — utställningsmånaden.

Det var det rätta ackompanjemanget till en vandring i minnets salar. Ofta har det upprepats, att gruvan är stadens moder och 1600-talet dess storhetstid. För Gamla Falukamrater kan det också ha sitt

intresse att veta, att den första skolan i Falun räknar sin tillkomst från 1620, då biskop Rudbeckius förordnade skolmästaren i Hedemora Petrus Nicolai Bullernesius att vara rektor vid Kopparberget. Att Gustaf Adolf nitälskade för falupiltarnas uppfostran till goda samhällsmedlemmar framgår av uttalandet i 1624 års privilegiebrev:

"Och på det ungdomen må till nyttiga konster uptuktad warda, så wele Wi, at Staden skal upräta en god Schola, och skaffa dertil de Män, som ungdomen kunna instruera och lära Räkne- och Proberekonster, och hwad mera Bergs- och Köpmanna-andelen, och til det Borgerliga lefwernet nyttigt och nödigt är."

Läroverket och Kristine kyrka, Falun.
Foto från senare delen av 1860-talet.

Men vi skola inte trötta med att återupprepa en vandring genom Faluutställningen. Den som inte själv hade tillfälle att företaga den, kan nu efteråt få del av den genom en utförlig redogörelse, återgiven i Dalarnas hembygdsbok 1942.

1860-talets faluensiska Quartier latin.

En av de intressantaste bilderna på utställningen, ett fotografi från senare delen av 1860-talet, återges här för första gången i tryck, och förtjänar vår uppmärksamhet såsom en unik bild av dåtidens faluensiska Quartier latin. Den är som helhet betraktad en ganska lantlig

bild av lärdomens hemvist i Falun, omgiven av kålgårdar och ängsmarker, som hägnas av gårdsgård eller staket och blott livas av en och annan buske eller ungbjörk. Promenadens gröna ridå hade vid tiden icke hunnit bli verklighet, och det är mycket tack vare den omständigheten, som vi på det gamla fotot kunna betrakta de olika byggnaderna. Fotografen bör ha stått med sin kamera ej långt från nuvarande Fängelsebacken.

Den långa läroverksbyggnaden till vänster, stod med sina två våningar färdig 1865. På skolplanen framför den långt senare så beryktade "bakvägen" skräpa några jordhögar, som tyda på att planeringsarbetet ännu icke avslutats. Man har anledning förutsätta, att läroverksbyggnaden just blivit färdig. Av läroverksparken märks ännu ej ett spår, och på ängen, där skolungdomen nu vandrar kring på välansade trädgårdsgångar under lummiga träd stryker Trumbäcken förbi i sitt leriga dike. Bilden av läroverket är en av de äldsta. Ytterligare en hjälp vid dateringen ger oss Kristine kyrktorn, som här framträder med sin karakteristiska lökkupol, som äntligen år 1865 fick ersätta den förkättrade "hönsburen". Det var på själva kyrkogården, i hörnet av nuvarande Kristine- och Trotzgatorna med längdsträckningen utmed den sistnämnda gatan, som den gamla Trivialskolan låg. Till den hänför sig det lilla impromptut av skolans mest berömda lärjunge, J. O. Wallin

Jag i Falu skola gått.
Hic, hæc, hoc —
det latinet jag förstått,
minns det noch.

— — — — —

På bilden skymmer läroverksbyggnaden platsen för denna skola om vilken en av dess lärjungar, sedermera prosten i Sundborn Carl Steffenburg, meddelat sina hågkomster, återgivna i sammandrag i denna tidskrift 1939.

"Gjuthuset"

Framför Kristine kyrka och tydligt framträdande på bilden befinner sig en fyrkantig envåningsbyggnad med sadeltak. Det är det under 1800-talet ofta omtalade "Gjuthuset", vars namn leder tankarna hän mot gnistrande ässja och svettiga smeder, men som i själva verket åsyftar byggnadens egenskap av att vara uppförd av sammangjutna

slaggtegel. För vilket ändamål den ursprungligen uppförts synes numera vara svårt att fastställa, men om dess användning från 1832 såsom stadens första "brandstation" förtäljer en annons i Tidning för Stora Kopparbergs Län nr 48, den 29/11 1832:

Nästkommande Fredag den 30 i denne månad, klock. 10 f. m., kommer Stadens 2:ne stora Brandsprutor Nr:is 1 och 2 med deras tillbehör, att ifrån det gamla Spruthuset flyttas uti det i Gjuthuset wid Christinå Kyrkogård inrättade nya Spruthuset, för att derstädes hädanefters förwaras tillika med stadens all öfrig brandredskap; hwilket, jemte det att nycklar der de gamla Spruthus-nycklarne funnits, härmed till så wäl Allmänhetens, som i synnerhet Sprut-Befälets och Manskapets kännedom och efterrättelse kungöres. Fahlus Rådhus den 28 Now. 1832. På Magistratens wägnar: C. W. Nyberg.

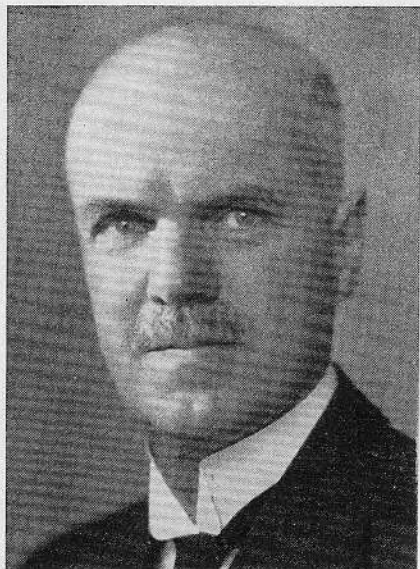
Till höger om kyrktornet ligger en mörk envåningslänga med fem höga fönster utmed långsidan. Det är stadens och Lancasterskolans första gymnastikhus, sedermera nedrivet och skänkt av Kopparbergsbanken till Dalarnas Fornminnesförening, och av densamma under en lång följd av år nyttjad som Dala fornsal i sitt återuppståndna skick längre ned vid Kristinegatan. Byggnaden kan ännu tagas i betraktande på denna plats invid järnvägen i Promenaden, numera — sedan 1926 — inköpt och nyttjad av Evangeliska Fosterlandsstiftelsen såsom predikolokal. Bakom gymnastikhuset på bilden skimtar den vita gaveln av Lancasterskolan, som för längesedan fått stryka på foten för Göteborgsbankens stenbyggnad vid Stora torget. Men även denna byggnad kan på sätt och vis studeras i den nuvarande stadsbebyggelsen, ty byggnadsmaterialet togs till vara vid rivningen och användes i stor utsträckning vid uppförandet av Arbetareföreningens lokal vid Svärdsjögatan.

Så kunna vi med hjälp av det gamla fotografiet från Faluutställningen studera trakten närmast kring Kristine kyrka vid tiden för läroverksbyggnadens tillkomst och bli delaktiga av dess säregna stämning. Liksom medeltidens katedralskolor uppstodo i omedelbart hägn av kyrkan, på samma sätt förlades i Falun de olika skolbyggnaderna i grannskapet av kyrkobyggnaden.

Svante Svärdsström.

Om varje medlem skaffar var sin ny medlem kommer antalet Gamla Falukamrater att fördubblas och föreningen kan bli den största skolföreningen i landet.

STADSFULLMÄKTIGES ORDFÖRANDE SLOG REKORD.

Stadsfullmäktiges ordförande, S. dir. Frisell, slog ett rekord så gott som något på jubileumsdagen. Inte mindre än fem gånger äskade han ljud och talade till Kronprinsparet och folket och varje gång skedde det utan manuskript. Prestationen väckte också vederbörlig beundran. Här följer några av dir. Frisells tal.

På Stora Torget.

I dag är det högtid i Falu stad, då 300-års minnet firas, men det är dubbel högtid, när det får ske i närvaro av Sveriges Kronprinspar. I hela den menighets namn, som här är församlad, frambär jag i underdånighet till Eders Kungliga Högheter en uppriktig och varm välkomsthälsning.

Här på Falu Stora torg, i hägnet av Kristine kyrka och Rättens boning och med Engelbrekt som frihetskärlekens symbol ibland oss, vilja vi, ung och gammal, i denna hårda, farofyllda tid betyga vår fulla anslutning till den rena svenska linjen: att tänka svenskt, att tala svenskt och att handla svenskt — beredd att om så kräves offra allt för fosterlandet. I den andan vilja vi fira dagens minne, i den andan framföra vi till Eders Kungliga Högheter i underdånighet vår från hjärtat gående hyllning.

Ett fyrfaldigt leve för Deras Kungliga Högheter!

I Kristine kyrka.

Falu stads ursprung — Kopparberget — träder oss först till mötes ur sägnernas dunkel. Månghundraårig tradition vilade också över det samhälle vid berget och på Falan, som år 1641 fick sina bekräftande stadsprivilegier av drottning Kristinas förmyndarregering. Det var vid den tid, då det 30-åriga kriget härjade Europa, och nu — 300 år efteråt — se vi omkring oss en värld

i brand. Vårt fosterlands öden ha skiftat, men krigets förödelse har dock hittills aldrig gått fram över dessa bygder.

Det ligger många generationers idoga, strävsamma arbete under den utveckling, som utfyller de gångna seklen, en tid, stundom storvulen och framgångsrikt kämpande, stundom fylld av olyckor och nöd. Det näringsfång, som utgjorde grunden till samhällets tillkomst, har dalat och därmed även den stora världens intresse, men nya uppgifter ha kommit till. Den klassiska gruvstaden, på sin tid den främsta bland Sveriges uppstäder, är nu vorden en medelstor svensk stad med trivsamt atmosfär och mycket av den gamla stadsbilden i behåll, med fortsatt förankring i Kopparberget i dess moderna form och med redlig strävan att väl fylla sin centrala ställning som Dalarnas residensstad, dess administrativa, finansiella och kulturella medelpunkt.

Det har sagts, att de svenska städernas historia är historien om utjämnade intressen, om övervunna motsatser. Så är också förhållandet med detta samhälle. Under 1600 och 1700-talen stredo bergsmän och borgare om rang och rättigheter och ända fram till 1800-talets mitt sökte borgerskapet och de äldste råd att — om ock med ringa framgång — göra sig gällande gentemot den myndiga magistraten. Mycken strid har även stått om mål och medel under den sociala evolutionen i vårt land och under den kommunala självstyrelsens genombrott och mognad fram till dagens syntes: medborgarrätt — medborgarplikt, omfattande alla myndiga medborgare. De tidigare motsatserna ha så småningom utjämnats. Utan tvång eller likriktning har här växt fram en samhällsanda, självmedveten måhända som dalalynnet, men präglad av ansvarskänsla och i allt väsentligt mäktig positiv samling kring samhällets gemensamma angelägenheter. Denna samhällsanda är icke bunden av stadsgränsen — den famnar vidare områden och bär upp samhörigheten med länet och riket. Den är svensk.

Vid detta tillfälle höves det oss att rikta tankarna tillbaka på dem, som i gången tid under ofta svåra förhållanden givit sitt hårda arbete och sin hängivenhet åt detta samhälle. Vi minnas deras gärning med tacksamhet och vördnad. Men vi blicka även framåt. Trots det bländande skenet av krigets och våldets ljungeldar vilja vi till dagens minne knyta förhoppningar, att vi och kommande generationer som här skola bygga och bo, under den svenska frihetens hägn skola väl förstå att förvalta fädernearvet, så att Falu stad allt framgent skall fylla sin plats i det svenska riket.

Så riktar jag då till alla dem från när och fjärran, som här velat samlas kring dagens minne, en vördsam och varm välkomsthälsning. Må ock från denna helgedom en hjärtlig hälsning bäras ut på etervägen till hemmen i staden, till falubor i förskingringen och till alla dem, som känna samhörighet med och vilja mottaga en hälsning från den gamla kopparstaden.

*Tal till de kungliga hedersgästerna vid middagen
på Bergslagssalongen.*

Eders Kungliga Högheter!

Samhörigheten mellan detta samhälle och Sveriges konungahus har gamla anor. Alla svenska konungar sedan medeltiden — utom Sigismund och Karl

XII — hava här avlagt besök, liksom ock många andra medlemmar av Sveriges konungahus. Det var naturligt, att Kopparberget och Falun var föremål för särskild omsorg under den tid, då riksledningen tog aktiv del i gruvans angelägenheter, och många här givna kungliga resolutioner till näringslivets bästa och befolkningens väl bära därom vittne. Att staden även sedermera och till den dag, som i dag är, varit och är föremål för nådigt intresse och välvilja är oss alla en källa till glädje och stolthet. Eders Kungl. Högheters deltagande i firandet av vår stads 300-åriga tillvaro är ett ytterligare bevis på riktigheten härav.

För nära 1¼ sekel sedan, i september 1819, gav Falu stad middag i denna då nybyggda sal för E. K. H:s stamfader konung Karl XIV Johan och kronprins Oscar, vilka då för första gången besökte Falun. Samtida skildringar berätta, att här var stämning och glans, som det ock brukade vara vid de kungliga banketterna i gruvans innandömen. Det låg högtid över de kungliga besöken, det var samhällets stora dagar med uppvaktningar och parader av Bergsregementet, marschaller och transparanger, musik och kanonad. Gruvans salar äro nu stängda och dagens resurser äro starkt begränsade. Men det är något av den gamla traditionsmättade stämningen, som Falu stad idag skulle vilja låta komma till uttryck, då staden har den stora äran att som hedersgäster se D. K. H. Kronprinsen och Kronprinsessan.

*

Falubon är dalkarl av begynnelsen. Dalalynnet går igen i många drag, bl. a. inbundenheten. Känslolivet återspeglas sällan i det yttre, men när känslorna någon gång bryta fram, så äro de starka och äkta. Det är vad som har skett idag och jag vågar tolka dem på fyrfaldigt sätt. Det är glädjen över det kungliga besöket, det är tacksamhet för Kronprinsens manliga och manande tal till oss på Stora Torget, det är djup uppskattning av Eders Kungl. Högheters föredömliga fosterländska ledaregärning, det är varm tillgivenhet. De känslorna vilja vi bekräfta med ett kungligt svenskt leve.

KRONPRINSENS TAL.

Dalarnas folk förankrat i sina traditioner.

Sveriges historia är på ett alldeles särskilt sätt nära knuten till de trakter, där vi nu befinna oss. Då riket var i fara, utlöstes upprepade gånger härifrån de krafter som skulle föra till det nationella återställandet. Så under Engelbrekt, Sturarna, Gustav Vasa. Menige allmoge och bergsmännen tävlade i offervillig insats. Kopparbergets nackstyva släkte återfanns alltid i främsta ledet.

Stolta traditioner, förbundna med dessa trakter, göra det till en upplevelse av säregen art, var gång man här deltar i en minnesfest. Detta beror väl just på den känsla av trygghet, som tillvaron av ofta betygad frihetsvilja och av förmåga att hävda denna måste framkalla. Det är en självklar sak att Dalarnas folk alltjämt står fast förankrat i dessa sina nationella traditioner.

Grundvalen för firandet av dagens minnesfest tycks mig därför vara fast och hållbar.

"Äldern adlar", säger ett gammalt svenskt visdomsord. Man är frestad att även på eder stad tillämpa detta så mycket mera som Falun skulle för sitt adelskap kunna åberopa en betydligt högre ålder än de 300 åren. Stadens uppkomst förlorar sig i själva verket högt uppe i medeltiden. Ty att gruvan vid Kopparberget bröts kanske redan vid början av detta historiska tidsavsnitt är sannolikt, och fullt påvisad är gruvdriften vid medeltidens mitt, således för sex till sju sekel sedan. Och samhällets tillvaro var självfallet under århundraden helt knuten till och betingad av gruvan.

Gustaf II Adolf blev imponerad.

Ett besök i gruvans största arbetsrum lär ha förmått Gustaf II Adolf att utbrista: "Var månde någon potentat finnas som har ett sådant palats, som det vi nu stå i?" Detta givetvis även och särskilt med tanke på den värdefulla kopparmalmen. Och redan Karl IX kallar gruvan "Sveriges lycka". Med rätta kan man våga den satsen — för övrigt många gånger uttalad — att den svenska riksledningen utan kopparn från Falu gruva ej skulle ha förmått genomföra den vittsyftande politik som sätter sin prägel på storhetstidens svenska historia.

Sålunda gäldades Älvsborgs lösen efter Knäredsfreden 1613 med Kopparbergets värdefulla metall, vilken såldes utomlands för att därmed förvärva det riksdalermünt, vari summan sedermera erlades. Detta var första gången Falukopparn kom till användning för politiska ändamål. Under 30-åriga kriget föll man snart sagt från dag till dag tillbaka på kopparförsäljningarna i Holland och annorstädes i och för krigsfinansieringen. Så viktig var hela denna den finansiella sidan av dåtidens svenska stormaktspolitik att Gustaf II Adolf och Axel Oxenstierna tidtals ägnade den lika stor uppmärksamhet som krigshändelser och politiska förhandlingar med främmande makter.

På ett alldeles släende sätt följde Falu gruvans produktion vårt stormaktsväldes kurva uppåt och nedåt. Produktionen tog egentlig fart vid början av Gustaf II Adolfs regering, kulminerade omkring år 1650 strax efter Westfaliska freden och dalade sedan sakta tills dess att nedgången från och med Karl XII:s regering blev obeveklig och definitiv. Som minne av den svenska kopparmyntfot som infördes såsom underlag för Gustaf II Adolfs krigsfinansiering — ett i historien nästan enastående penningssystem — präglade vi i Sverige under 150 år världens förmodligen tyngsta mynt, plåtmyntet.

Gruvmännens arbete skapade staden.

Kopparberget var förutsättningen för samhällets uppkomst. Men det var inte malmen ensam, som skapade livsmöjligheter. Därtill fordrades framförallt andliga och lekamliga krafter hos det släkte som fått förmånen av naturens hävor. Jag menar att gruvmännens under sekler bedrivna arbete även skapat staden och allt det som inbegripes i detta ord. Hem och hägn måste beredas.

alla de flitiga som verkade i det stora, hemlighetsfulla "bergets" tjänst. Gård lades till gård, gata till gata, och i tidens fullbordan stod detta redan då gamla samhälle redo att motta sina stadsprivilegier. Samma kraft och ljusa arbetshåg bestodo fadderskapet vid Falu stads födelse som de, vilka i gångna tider möjliggjort det gamla gruvsamhällets uppkomst.

Det var myndiga och självsäkra män som ombesörjde arbetet i Falu gruva. Deras urgamla bergsmannakorporation som i obrutet sammanhang bestått ända in i våra dagar har med skäl betecknats som världens äldsta bolag. Det är då kanske ej så underligt, om en viss konkurrens tidtals uppstod mellan staden och Kopparberget. Jag föreställer mig att detta särskilt kunde vara fallet, då gruvan allt mer förlorade i betydelse under det att staden växte och liksom gick sin egen väg. Med detta må nu ha varit hur som helst. I våra dagar är samverkan utmärkt mellan staden och Bergslaget, den nutida arvtagaren till de gamla bergsmännens organisationer. Och sedan gruvbrytningen allt mer avtagit i betydelse har samma viljestarka energi som var en förutsättning för det gamla bergverkets uppkomst och utveckling, i dessa bygder lyckats skapa en storartad, modern industri, vilken från sin föregångare tagit dådlusten i arv och därigenom också blivit av ofantlig betydelse för hela vårt land.

Falun är, kan man väl säga, det andliga och administrativa centrum för hela denna verksamhet. Mänskligt att döma finnas sålunda förutsättningar för att staden skall gå en gynnsam utveckling till mötes. Stadens borgare ha genom tiderna strävat att fullt och helt bära upp de uppgifter som åvilat dem, och därmed inlagt betydande förtjänster om folk och fosterland. Det är också betygat, att det nutida Falun i betydelsefulla avseenden visat föredömligt nit, klokhet och förutseende vid behandlingen av ett modernt samhälles olika administrativa, sociala och kulturella problem. Tacksam erkänsla och varma välönskningar och förhoppningar följa därför Falu stad, då staden nu ingår i ett nytt århundrade av sin tillvaro. Måtte den viljekraft och den dådlust som i gången tid brutit Kopparbergets malm och byggt staden, utmärka bergsmännens arvtagare intill sena släktled.

STATSMINISTERNS TAL.

"Tron på ungdomen ger oss kraft."

Vi ha i dag tidigare erinrats om att den till Falun knutna historien är en historia icke blott om skapande insatser i samhällsbyggandet utan också om split och tvedräkt, inledde statsministern sitt tal. Men det kvarstående intrycket är, att insikten om gemensamheten i intressen och samarbetets betydelse efterhand växte på djupet och bredden. Om en liknande utveckling torde kunna vittnas från andra orter och landet i dess helhet. Efter tider av starka motsättningar och hårda inbördes strider växlande med perioder av samling står det svenska folket i dag mera enat än någonsin tillföre, i sin stora massa besjälade av känslan att förvaltningen och vårdnaden av för alla omistliga nationella värden kräver sammanhållning och samarbete.

Ikke oväntade men dock välkomna vittnesbörd härom ha nyligen givits av de i huvudstaden åter samlade folkrepresentanterna. Inom loppet av en vecka ha de vid tvenne tillfällen, både utåt och inåt uppmärksammade, manifesterat den svenska enigheten. Såväl remissdebatten som utrikesdebatten ha präglats av medvetandet om sammanhållningens betydelse och förpliktelsen att i allt ha omsorgen om det allmänna bästa och gemensamt väl som rättesnöre.

Dessa manifestationer böra förvisso i första hand ses mot bakgrunden av tillståndet ute i världen, som tvingat oss till skärpt vaksamhet och omsorg om allt som har betydelse för vårt fortbestånd som fri nation. Men det vore ett misstag att häri se något tillfälligt, som framkallats av världshändelsernas tryck och som förgås när trycket upphör. Det starka understrykandet av sammanhållningen kan icke vara blott en tillfällig reaktion inför fara och hot. Det måste stiga ur en djupare insikt om att samarbete är en styrka för folket. Det förhåller sig också så att vägarna till demokrati i vårt land voro beträdda innan kriget kom. Demokratiens anda har blivit till ett styrkebälte för vårt svenska folk, ett värde icke endast för nuet utan också för framtiden.

Jag menar icke att vi uppnått ett idealiskt tillstånd. Det finns skavanker som avslöja sig på ett särskilt sätt i oroliga tider. Det finns personer även bland oss som bedriva en för landet skadlig verksamhet, det finns hela grupper som äro så fångade av sympatier för utländskt att de hetsa mot sitt eget folk. Dessa utväxter på det svenska samhällets träd misspyda och irritera. De böra observeras och vid behov opereras.

Men det finns ingen anledning att överdriva deras betydelse. Vårt folk står i sin stora massa beslutsamt samlat kring vår demokratiska ordning. Den har blivit den livsform som svenskarna betrakta som sin.

Jag tackar för den hälsning som dalaungdomen har velat bringa den svenska styrelsen och för anslutningen till de strävanden som ledningen fullföljer. Jag har alltid hört till dem som trott på den svenska ungdomen, och hur skulle det vara möjligt att leva och verka om man icke hade den förvisningen, att den svenska ungdomen är skickad att övertaga det dyrbara fosterländska arvet och fullfölja arbetet på att bevara riket starkt och fritt? Det är den förvisningen som bringar kraft i mörka tider och ger oss det trygga medvetandet att Sverige alltid skall leva.

Rektor P. Enwalls tal vid gruvan den 1 nov. 1941.

Med tända facklor har stadens ungdom vid slutet av denna vackra 300-årsdag samlats vid Stora Kopparberget, roten och upphovet till Falun, detta väldiga riksmönument över svenske mäns arbete, enighet och offervilja. Här ljuder ekot från svunna sekler av sången till arbetets ära. Här lever minnet av konungar, statsmän, handens och hjärnans arbetare i endräktig samverkan. Här tala stenarna om ett uppoffrande liv för stadens bästa och rikets väl. Förvisso kunna Gustaf II Adolfs ord gälla även gruvarbetets ändamål: "Fäderneslandets majestät och Guds kyrka, som därutinnan vilar, äro väl värda, att man besvärligheter, ja, själva döden för dem lider."

Arbetets ära, enighetens styrka och ändamålets höghet, det är de krafter, som burit vårt folk genom forna ofredstider, det är de värden, varpå vi i denna ödestid kunna grunda vårt framtidshopp.

Vår önskan att i dag få hälsa Eder på denna plats är ett uttryck för ungdomens vilja att sluta upp i ledet av generationer, som före oss vid Stora Kopparberget med sitt arbete timrat Sverige starkt och fritt. Vi bringa Eder vår tacksamhet, för att under ledning av rikets öden under denna farofyllda tid kan vara oss ett föredöme i arbetets ära, enighetens styrka och ändamålets höghet. Gud skydde Sveriges land, vår konung och vår överhet!

Placera Edra *lån* i sparbanken

Sparbanken arbetar med minsta möjliga **vinstmarginal** och kan därigenom erbjuda de förmånligaste lånevillkor

KOPPARBERGS LÄNS
SPARBANK

Herdins Färgverk

HÄRVAN

och Dalarna

äro kända över hela landet

MYNDIGHETSJUBILEET 19 $\frac{21}{5}$ 41

Styrelsens beslut att förvandla 1941 års vårfest till myndighetsjubileum var nog ganska lyckligt. Jag hade i god tid hört mig för hos några jubilerande studenttårgångar för att höra när och var de skulle jublera. På grund av tidsläget stod det snart nog klart, att det var förenat med viss svårighet att resa upp till Falun och de inbjödes då att fira sina jubileer i samband med vårt jubileum.

Samtidigt erhöll jag ett brev från 50 års studenten Doktor Anders Prag i Malmö, som undrade om han och Lektorn Elis Herdin i Häl-singborg kunde få jublera tillsammans med föreningen vid dess vår-fest. De båda vännerna hade beslutat göra en tur genom Dalarna på försommaren och då skulle det enligt hans mening passa riktigt bra att samtidigt få komma upp och träffa gamla falukamrater. Svaret blev givetvis ett hjärtligt välkommen. Men, deras resa var beroende på sommarens ankomst och eftersom denna icke hade kommit till Dalarna i slutet av maj, måste deras goda föresats skrinläggas. Tyvärr. Det blev jubiléer i alla fall.

45-åringar:

F. d. provinsialläkare Johan Haglund, grosshandlare John Lindholm, civilingenjör Emil Sieurin, kommerserådet Karl Sidenvall, f. d. kamrer Anders Thunberg, riksbanksrevisor Oskar Westerlund.

40-åringar:

Tygingeniör Herbert Westling.

35-åringar:

Kommerserådet Erik Landberg, sjökapten Hugo Dahlblom, direktör "Göken" Westling, disponent Ernst Arkö, distriktsveterinär Gustaf Blomgren.

30-åringar:

Tandläkare Ivar Landberg, direktör Bertel Linder, kammarrättsrådet Einar Sivert, rektor Severin Solders, sekreterare Carl Schmitt,

civilingeniör Jöran Jernberg, byråchef Henrik Göransson, lektor Martin Lien, direktör Fredrik Frykholm, förste kanslisekreterare Enar Sahlin, bankkamrer Erik Nilsson Hiort, lektor Sven Nordlund, stadsrevisor Olle Eklund.

25-åringar:

Jägmästare Birger Ramström, kapten Herman Krautmeyer, rektor Georg Landberg, jägmästare Gunnar Grantinger, revisor Oscar Backlund, redaktör Harald Dikman, flottningschef Adde Weisman, tandläkare Hugo Tholerus, bankkamrer Rolf Granlund, veterinär Berndt Falck, sekreterare Gunnar Britth.

20-åringar:

Tandläkare John Stenberg, Ockelbo, kapten Torsten Pålgrén, fil. d:r Per Thorslund, tjänsteman Erik Högman, banktjänsteman Lars Carpelan, fil. mag. Per Sundsten, överläkare Birger Sjödén, agronom Per-Olof Olausson, länsbokhållare Bo Kellgren, kanslist Olle Offrell, Paris.

5-åring:

Avdelningschefen DHS Karin Westling (Gökens unge).

*

Till jubileet hade inbjudits samtliga hedersledamöter samt läroverkets rektor.

För att hedra de gamla kämparna inom föreningen hade dessa fått övertaga värdskapet. Föreningens först valde vice ordf. hovrättsrådet Sam Ström presiderade (v. ordf. 1921—1927) och i presidiet återfanns dessutom riksbanksrevisorn Karl Magnus Erlandsson, klubbmästare under de 11 första åren och sedan vice ordf. under flera år, byrådirektör Sigurd Litström, revisorssuppleant i den första styrelsen och sedan allt möjligt annat, professor Hj. O. Dahl, styrelseledamot sedan 1924, vice ordförande 1924—33 och sedan ordförande 33—41, då han begärde avsked.

Där återfanns ock den mångåriga sekreteraren grosshandl. Joel Kyhle. Kommerserådet Karl Sidenvall skulle också hjälppresiderat, men han jubilerade och satt med sina studentkamrater.

Vid honnörsbordet hittades förutom de tidigare nämnda fyra dal-karlar av högsta kvalitet. Regeringen och halva Smedjebacken repre-

Några av deltagarna i myndighetsjubileet. Första raden fr. v. Dahl, statsrådet Gjörres, Sahlin, Hövdingen, Söderlund och Vrethblad. Till höger myser Kalle Sidenvall, omgiven av sin egen fru och Karl Magnus. Andra raden: Garsås, Tigerström, Kühle, Sefve, Erik Nilsson Hiort, Göransson, Kalle Stenberg, Sam. Ström, fru Gjörres, Gustaf Fredenholm med fru, Sigurd Lättström, Karl-Magnus, Thunberg, Hallberg, Nisser och Nisse Schwartz. Bakom Hallberg står Severin-Solders. I centrum framför räknet synes Bertel Linders bastanta mas-gestalt och längst upp stå "gamlingarna" Granholm och Lagrelus. Den sistnämnda ses över axeln av Karin Westling och hennes farbror Herbert står snett framför i mitten.

senterades av statsrådet Gjöres, vårt Dalom av landshövding Bernhard Eriksson, industrikommissionen och den andra delen av Smedjebacken av f. d. generaldirektör Axel Granholm samt Mora och Kina av överintendenten och övermandarinen Axel Lagrelius, som nu vid 78 års ålder för första gången var med i vår krets.

Läroverket representerades av icke mindre än två f. d. rektorer, hedersledamöterna Sahlin och Sefve. Den sistnämnde fungerade även som representant för riksdagen, vilken dessutom — tack vare oförutsett, tidigt avslutat plenum — bidrog med disponenten på Grycksbo William Nisser och postdirektören i Göteborg Tore Wennqvist.

Då klubbmästaren hälsade välkommen hade icke mindre än 156 personer efter stora svårigheter placerats.

*

Högtidstalet hölls av hovrättsrådet Ström, som gav en exposé över föreningens 21-åriga tillvaro.

Talet för studentjubilarna hölls av med. d:r Hans Difs. Sekreterare Gunnar Britth talade för de gamla lärarna, riksbanksrevisor Karl Magnus Erlandsson för damerna samt undertecknad för de nya medlemmarna.

Landshövding Bernhard Eriksson framförde en hälsning från Dalarna samt berörde planerna för de nya läroverksbyggena och tackade till slut föreningen för allt vad den gjort för Falu läroverk under den tid den verkat.

Svarstal hölls av kommerserådet Sidenvall och rektor Sefve, var-efter rektor Sahlin talade för den gamla skolan.

Gästernas tack framfördes slutligen av statsrådet Gjöres, som uttryckte den förhoppningen, att vi nästa år skulle kunna träffas igen under så lugna förhållanden som möjligt.

*

Ett flertal telegram anlände under middagen bl. a. från föreningens ordförande överstelöjtnant Arv. M. Collén, som i egenskap av Militärområdesbefälhavare befann sig längst upp i högan nord, samt från vår militärattaché i Moskva, major Engelbrekt Flodström, som skulle varit med bland 25-årsjubilarna.

Collén telegraferade:

"Er beklagansvärde ordförande, som förhindrats deltaga i dagens festligheter, sänder på Föreningens myndighetsdag jubi-

*larer och gäster och kamrater varmaste hälsningar, vari min
maka deltagar. Sekreterare, utbringa å mina vägnar ett fyrfal-
digt leve för föreningen.'*

Denna order åtlyddes ögonblickligen. Jag kommenderade helt enkelt "giv akt" vilket åtlyddes med beundransvärd fart och sedan blev det ett leve, som borde hörts av den gode ordföranden uppe i Kiruna, om han lyssnat ordentligt.

Efter middagen blev det dans. I en av pauserna åskade Karl Magnus tystnad och meddelade till stor förvåning för medlemmarna styrelsens beslut att dekorera vissa förtjänta medlemmar.

Landshövdingen förrättade utdelningen och sedan Karl Magnus erhållit n:r 1 för det högsta merittalet, "plaketterades" de övriga i tur och ordning efter förtjänst. Deras namn återfinnes i styrelseberättelsen. Karl Magnus talade till var och en samt omnämnde deras olika insatser för föreningen.

Plaketten n:r 5 bar namnet Adolf Aminoff. Några styrelsemedlemmar skulle tidigare på dagen ha besökt honom på sjukhuset för att överlämna densamma. Två dagar före hade han gått bort. Vår förening hade mist en av sina mest hängivna och uppoffrande medlemmar. Karl Magnus höll ett vackert tal till hans minne, varpå följde en tyst minut.

*

En prima överraskning bereddes oss alla under kvällens lopp. Sivert och Britth hade på förmiddagen ringt mig och frågat om jag hade något emot att en viss faluflicka, lydande namnet Dora Lindgren, fick komma med och sjunga för oss. Jag visste intet om "Dora Lindgren", men visst var hon välkommen.

Fröken Dora Lindgren kom, sjöng och segrade så till den grad, att hon innan morgonsolen gick upp inte längre var någon fröken Dora längre utan bara vår egen härliga förljuverska Dora. Styrelsen sammankallades i ett hörn av salen. På den improviserade dagordningen stod endast ett ärende att behandla och detta lydde:

Ska vi föreslå föreningen, att fröken Dora Lindgren inväljes som ständig medlem i föreningen trots att hon "endast" gått igenom "Valhalla"? Svaret blev ett enhälligt "jjjaaa", varefter Sivert åskade tystnad och anordnade ett extra sammanträde på c:a 20 sekunder, varvid styrelsens förslag under jubel godkändes. Och så ha vi fått en operasångerska i vår krets.

Välkommen, lilla Dora, måtte Du trivas i vår förening. Vi trivas redan med Dig.

*

Kvällen blev trivsamt. Jubilarerna hyllades med studentsången och sedan blev det studenttåg runt om i de olika rummen.

Även "gamlingarna" tycktes trivas. Övermandarinen Lagrelius, bara 78 år, var piggare än de flesta och Smedjebackarna Gjöres och Granholm hamnade så småningom i "vinterträdgården" där de tycktes ha mycket att resonera om.

Återstår att se, huruvida kombinationen "vårfest-studentjubiléer" kommer att fortsätta. Jag tycker att det bör gå bra i de fall, då Falun av en eller annan anledning icke kan ifrågakomma. 25 års studenterna bör givetvis alltid vara i Falun.

Till slut en vädjan till medlemmarna. Svara i tid på kallelse till sammankomster i allmänhet och vårfesten i synnerhet. Annars blir "Garsås" lesson.

G. Fm.

GÖTEBORGS BANK

GRUNDAD 1848

Fonder 58.125.000 kronor

FULLSTÄNDIG BANKRÖRELSE VID 109 KONTOR

U P P T I L L S T O R T R Ä F F !

Nästa år blir det storträff igen i Falun och den gode källarmästaren på Kullen kommer helt säkert att få reservera hela etablissemnet för vår del från kl. 17 på pingstdagen, som infaller den 13 juni.

Här äro några av 1943 års studentjubilärer. Förteckningen är kanske inte alldeles fullständig och lämnas dessutom med reservation för ev. felaktigheter.

65 års: Professor Ferdinand Boberg.

55 års: *Löjtnant Fredrik Järta.*

50 års: Redaktör Janne Romson,
Bankdirektör Axel Wallenström.

45 års: Professor Karl Kling,
Grosshandl. Wilken Wilkenson,
Major C. O. Lönnqvist,
Skogschefen Ossian Tigerström,
Bankdirektör Gustaf Wallenström.

40 års: Riksbanksrevisor K. M. Erlandsson,
Överjägmästare Sven Boberg,
Kapten Casimir Hallberg,
Kammarrättsrådet Ernst Wahlberg,
Lantmätare Erik V. Bengtsson,
Direktör Gösta Frisell.

35 års: Rektor Petrus Envall,
Överstelöjtnant Wesley Englund,

30 års: Distriktsveterinär Adil Andersson,
Landsekreterare Sven Svedberg,
Doktor Nils Sahlström.

25 års: Bankkamrer Sven Åsbrink.

20 års: Tekn. D:r Fredrik Mogensen.

15 års: Gatusekreterare Nils Gottliebsson,
Notarien Nils Yngström.

10 års: Redaktör Bernt Bernholm,
Revisor Jan-Erik Leander,

5 års: Teknolog Hans Holst.

Styrelsen anmodar de här uppräknade medlemmarna att sätta sig i förbindelse med sina övriga kamrater och därefter i god tid meddela v. ordf. huruvida de önska jubilera vid storträffen.

Ett flertal jubilarer ha redan meddelat att de komma.

Obs.! Anmäl i god tid.

STADSHOTELLET ✦ FALUN

rekommenderar sina vackra rum
och goda bäddar ✦ Sällskapsrum
Gott bord ✦ Billiga priser

Utvärdshuset KULLEN

stadens enda sommarrestaurant

Telefon Namnanrop STADSHOTELLET

"E N G L U N D I A N A"*

"BILLON"

Lärare i latin och historia. Själv hade jag såsom realist honom endast i historia. Original, typisk ungarl. Drastiskt uttryckssätt, något nedsatt hörsel. Lät bråkiga elever »flytta» fram till första bänken. God pedagog, hedersman, välvillig. Med eller utan vilja bortbytte han ordföljden så att underliga uttryck uppstodo. Korpulent, jovialisk.

Några av hans ordvändningar belysas nedan.

Borgmästaren besöker honom en eftermiddag då han tar sin siesta på en soffa.

"Du får ursäkt mig att jag ligger med väder i magen" (i st. f. magen i vädret).

Solen skiner på en elev. "Du må gärna dra ner solen om gardinen skiner på Dig."

Bjuds på pytt i panna vid en "vickning" hos borgmästaren. "Jag skall helt enkelt nämmeligen säga Eder att i min hemtrakt kallas detta för "pytt i pottan".

*

Ynglingen F. hade av Billon framflyttats till första bänken på grund av för framflyttningen naturliga anlag. Inspektorn, överste W., som väl kände ynglingen F., skulle komma på inspektion under Billons timme. Ynglingen F. sökte få Billons tillstånd att under denna inspektionslektion få intaga sin naturliga plats för att undgå framflyttningsskammen i inspektorns ögon.

På denna framställning svarade Billon: "Har Du nämmeligen så illa skött Dig att Du helt enkelt nämmeligen fått flytta fram skall Du helt enkelt nämmeligen även sitta där, vem än nämmeligen kommer".

*

Då gamla läroverket påbyggdes till tre våningar, läste vi delvis alltså i andra våningen, trots pågående arbeten. Vid en lektion utnyttjades Billons nedsatta hörsel för skoj.

* Författare till "Englundiana" är som den intelligente läraren förstär överstelöjtnant Wesley Englund, Vaxholm.

I klassen nynnades "arbetets söner, fläsk och bruna böner" etc. Billon hörde sången och efter en stund yttrade han: "Det är egenomligt att byggnadsmännen skola sjunga under sitt arbete".

Ynglingen B, som jag i föregående historier flerfaldiga gånger omnämnt, drev emellertid skojet litet för långt, eller rättare sagt glömde modulera rösten. Han yttrade nämligen *för högt*: "Mera bruk i baljan".

Nu väcktes Billons misstanke och han sade: "Nu var det i klassen". Detta förnekades men Billon hade hört riktningen varifrån ropet kom med påföljd att B. jämte tvenne oskyldiga bänkkamrater fick flytta fram till främsta bänken, där de under någon tid blevo "kvarsittare".

*

Hans uppfattning av historiens lärdomar har visat sig med verkligheten överensstämmande.

Ett av hans uttryck har jag under min levnad ofta tänkt på då jag själv "upplevt" utvecklingen före, under och efter världskriget.

Uttrycket var "Historien är helt enkelt nämligen såsom en cirkel. Den upprepar sig själv. Folken söker genom 'revolutioner' omstöpa historien och sina öden, men efter någon tid gå de åter helt enkelt nämligen in i stort sett gamla banor, skall jag säga Eder."

*

Vid ett lärarkollegium diskuterades ansökningar angående nedsatt terminsavgift, varvid alla förutsättningar för nedsättningen penetrerades.

Billon lär därvid i ett fall hava yttrat: "Om jag icke missminner mig har sökanden nämligen mellan fem och fyra barn." Ovetande hade han slagit huvudet på spiken. Sökanden väntade tillökning i familjen.

*

Billon hade för vana att gå fram och tillbaka i gången mellan bänkraderna med rocken uppknäppt och tummarna instuckna i västens ärmhål. Han var medlem i styrelsen för Nås Tobaksfabrik i Falun. Där tillverkades även snus och därför ansågs lämpligt att Billon även borde få "beröring" med snus.

En lektion, då han gick på sin vanliga patrullväg mellan bänkraderna med tummarna i ärmhålen, försvann osett ned i hans rock-

ficka innehållet ur små snusstrutar, som de ytterst sittande eleverna oegennyttigt tippade ned i fickorna.

Billons hushållerska lär sedermera förhållit honom det synnerligen olämpliga att medföra snus löst i fickan, varvid hon jämväl påpekat det oförklarliga i att han för ändamålet använde båda rockfickorna. En av fickorna tyckte hon borde varit nog.

Den verkliga förklaringen till fenomenet torde varken Billon eller hans husföreståndarinna någonsin hava fått reda på.

*

I teckningssalen hade vi ett gipshuvud av Sokrates. Någon spjuver hade, tydligen tyckt att Sokrates' avbilds trista tillvaro borde något förgyllas och hade till den ändan placerat en cigarrett i bystens mun.

Vid tillfället ifråga hade Billon sina vägar till teckningssalen, såg cigarretten och sade till teckningsläraren, kapten P.: "Vem eller vilka, har eller hava lagt eller stoppat snus eller tobak i den vise Sokrates mun eller näsa."

"BARBAROSSA"

Lärare i engelska och franska. Stort original. God lärare med en mängd ordningsregler för eleverna. Namnet på grund av hel-skägg som gick i rött. Hedersman med hård strävsam studietid. Karaktäristiskt var hans sätt att snusa ur silverdosa och sättet att hantera snusnäsduken. Vid skrivningsakt särskilt kast på huvudet för att upptäcka fusk.

*

En av hans regler: "Det skall vara fint och putsat som i en salong och inga papperslappar på golvet".

En gång fick jag fråga på denna minnesregel och svarade: "Det skall vara fint och putsat som i en salong och inget snus på katedern". Då Barbarossa snusade föll alltid korn på katedern.

Det blev naturligtvis tablå och jag fick mig en överhaling men ingen anmärkning.

*

Ett annat av hans uttryck: "Om än det vore hundra pojkar här inne och Ni vore packade som sillar, skulle jag märka om en knappål föll till golvet". Detta uttryck skulle markera omöjligheten att visa eller på annat sätt lyckas fuskas för honom.

*

Genom ynglingen L:s försorg hade anskaffats och utdelats "stinkbomber" innehållande vätesavla, vilka bomber på samma klockslag skulle kastas i de "utvalda" lektionsrummen. Så ägde rum och det blev ett väldigt rabalder med revolverskott i bönsalen och relegering av ynglingen L.

När min klass, som icke varit "utvald" efter händelsen hade nästa lektion för Barbarossa fick vi en längre redogörelse om vilka lynlar läroverkspojkar voro, avslutad med följande salva. "Vissa läroverkselever borde dra skittunnor genom gatorna och de mera bildade folkskoleeleverna skulle kanta gatorna och se på".

"TUPPEN"

Lärare i kristendom. Ej särskilt framstående pedagog. För vek för upprätthållande av disciplinen bland pojkar. Inbjöd till skoj genom apparition och åthävor. Godhjärtad och på sitt sätt välmående. Ansågs slutligen även av rektor ej lämplig såsom lärare och entledigades, varom mera nedan. Nervös; och elevernas rackartyg förbättrade icke nervositeten. Använde uttrycket »vi» om eleven.

*

Till de som önskade högre betyg i kristendom utlämnade Tuppen anteckningar i ämnet. Anteckningarna innehöllo en mängd förkortningar, som voro svårtydbara. Bl. a. förekom *m* och en yngling frågade Tuppen angående betydelsen, varvid svaret blev: "Är vi så dum, att vi inte förstår att *m* betyder människans själsliv, förtjänar vi inte högre betyg i kristendom". Därvid blev det och anteckningarna fingo återlämnas.

*

Under läroverkets ombyggnad läste vi i andra lokaler bl. a. Salemkapellet. En ringklocka var här uppsatt på en pelare. Vartill klockan var avsedd ursprungligen har jag aldrig uttrönt. Förmodligen ingick väl den såsom integrerande del i någon ritual.

Med konstförfarna händer leddes från klockan trådleddningar till olika platser, varvid trådarna med krampor fästes och doldes i springorna mellan golvtiljorna. Under lektionen började spelet. En av eleverna ryckte i en tråd och klockan klingade.

Tuppen: "Vad var det? Hörde vi nåt?" Intet svar. Efter någon stund upprepades fenomenet och Tuppen frågade om vi hörde något. Svaret blev naturligtvis nekande och så fortsatte spektaklet med oregelbundna mellanrum. Slutligen ryckte tydligen någon för hårt, en tråd gick av, blev synlig och därmed avslöjades den sinnrika anordningen. Tuppen sökte uppsåra den eller de skyldiga, men förgäves.

De misstänkta i trådarnas väg förnekade allt kategoriskt samt förklarade att de möjligen kommit åt trådarna med fötterna. Dragit hade de icke gjort, de saknade all kännedom om anordningarna.

Vid följande lektioner undersökte alltid Tuppen huruvida klockan var försedd med några "dragtrådar".

*

Under en lektion i gamla läroverket inträffade följande. I fönstret låg tjärpapp som var synnerligen lämplig för tillverkning av "kastprojektiler".

Tavlan i rummet var en svängtavla. På baksidan hade ritats en prydlig, konstnärlig tupp och tavlan hade losskopplats och ställts på centrum.

Lektionen började och projektiler började hagla mot tavlan för att få den i rörelse, men förgäves till missräkning för alla.

En yngling med bred rygg gick då fram till Tuppen för att få förklaring på någon för honom oklar punkt (om jag ej misstänker mig rörande sjätte budet).

Bakom betäckningen av ovannämnda rygg smög en elev osedd fram och gav svarta tavlan en liten stöt, så den kom i rörelse.

Med brak ramlade krita, linjal och "sudd" i golvet och den på baksidan ritade tuppen framträdde i all sin härlighet.

Nu blev det för mycket för Tuppen. Han samlade upp projektilerna och lade dem i katederlådan samt gick efter rektor. Emellertid glömde han låsa katederlådan med påföljd att alla bevis voro undanröjda när rektor S. och Tuppen återkommo.

Tuppen höll en längre redogörelse för händelseförloppet för rektor och slutade med: "Och här har jag bevis" varvid han drog ut katederlådan — som var tom.

Rektor verkade icke övertygad. Han trodde möjligen att Tuppen haft hallucinationer.

Strax efteråt fick Tuppen tjänstledighet på grund av höggradig neurasteni och vandrande njure och återkom icke till läroverket.

*

Ja sådan minnes jag Tuppen från skoltiden. Min studentårgång försökte emellertid i någon mån sona vad den under skoltiden förbrutit mot Tuppen i ungdomligt oförstånd. Tuppen inbjöds till vårt 25-årsjubileum, i vilket han med liv och lust deltog.

"PIRA"

Lärare i svenska och filosofi. Kunnig, god pedagog. Något originell. Karaktäristisk attityd: två fingrar av högra handen instuckna i kragen framför struphuvudet, högra armbågen stödd av vänstra handen. Boströmiansk filosof. Sträng. I stort sett pojksykeolog, möjligen icke alltid objektivt opartisk. Uttryckssättet ofta filosofiskt accentuerat.

Under min skoltid läste jag skämttidningen Strix, vilken tidning för övrigt sedan den tiden alltjämt har tillhört min andliga spis. Många av dess anekdoter ha avslöjat olika sidor hos svenskarna och ha för en vaken iakttagare varit av värde då det gällt att "ta folk". En historia löd om jag icke missminner mig: "Om dig, har jag då du, då jag på grund av iråkad förkylning hostade, skrattade, fått en högst ofördelaktig tanke".

Historien har av mig under mina första officersår kommit till flitig användning såsom kommateringsexempel.

Enligt förljudande lär detta uttryck hava fäls av lektor Pira.

Huruvida historien är med sanningen överensstämmande eller icke undandraget mitt bedömande men med min kännedom från skoltiden om Pira anser jag den mer än sannolik. Detta på grund av att jag, då jag gick i — om jag icke missminner mig — femte klassen blev vittne till följande.

Pira hade tydligen blivit utskäld av en hund, vilken han ansåg borde tillrättavisas. Tillrättavisningen måste med naturnödvändighet få form av filosofisk, pedagogisk undervisning. Hela händelseförloppet bevittnade jag icke från början, men vad jag såg och hörde var följande.

"Du oskäligen djur, som med säkerhet saknar all kunskap om Platon, Sokrates och även Boström, vår store svenske filosof har i ett anfall närmast liknande sinnesförvirring genom olämpligt uttryckssätt dristat dig att ej mindre störa min väg till skolan än även rubbat cirklarna i min tankevärld på min väg att fylla mitt uppfostrarvärv."

Detta var vad jag hörde. Vad jag såg var följande. Hundens svans slaknade, hunden satte sig, tittade undrande på Pira, för att slutligen med svansen mellan benen i full fart avlägsna sig från platsen.

*

Vid läroverkets ombyggnad läste vi som jag tidigare omnämnt i andra lokaler bl. a. även i missionshuset. En gång skulle vi även åtnjuta Piras undervisning i nyssnämnda lokal, varvid inträffade följande.

Någon i klassen kom på den geniala tanken att om man med tändstickor kunde låsa — i nedfällt läge — tvenne tangenter i diskanten och tvenne i basen skulle kunna åstadkommas en synnerligen omusikalisk kakafoni, vilken borde få en viss varaktighet om bälgan till orgeln trampades full omedelbart före lärarens inträde.

Vakt utställdes för att varsko Piras annalkande och ge tecken till orgeltramparen att sätta igång för fullt. När Pira inträdde i vårt provisoriska klassrum sutto vi självfallet i våra bänkar, men han hödre oljudet och frågade vem som spelade. Med fullkomlig trovärdighet kunde ordningsman svara att ingen i klassen gjorde detsamma. Ordningssmannen skickades av Pira upp till orgeln för att ta reda på den eventuella spelaren och återkom avgivande det alltjämt sanningsenliga svaret att ingen spelade och att locket till orgeln var pålagt. Pira rusade då själv upp och kunde endast konstatera samma faktum. När han kom tillbaka frågade han om vi hörde något varvid vi svarade att vi intet hörde, ty då hade den intrampade luften i orgeln gjort sin plikt.

Hade Pira däremot frågat om någon hört olåt från orgeln vet jag icke vad svaret kunnat bliva. Visserligen var sammanhållningen i klassen osedvanligt homogen, men man vet ju icke vad i detta fall kunnat inträffa.

*

K R Y L B O H J Ä L T E

"Gripen."

Då underrättelsen om den stora och fruktansvärda tågkatastrofen i Krylbo förra året som en löpeld spreds över vårt land, var det icke utan att vi Falukamrater kunde känna oss stolta över det sätt, på vilket vår egen "Gripen" — förste stations-skrivare H. Gripenskiöld i Krylbo — i egenskap av t. f. underinspektor tog befälet och klarade av det hela på ett så förnämligt sätt, att han i många tidningsuttalanden fick hederstiteln "Hjälten från Krylbokatastrofen".

En tidning skrev följande: "Pejlar man folkmeningen i Krylbo så fastslås av både järnvägare och 'civila', att hade inte t. f. underinspektorn på sitt kärnfriska och lugna manér tagit befälet över de splittrade och små styrkorna så hade kaos varit ofrånkomligt. Krylbo har sin egen adelsman av typen Granholm i förste stationsskrivare H. Gripenskiöld, som från sin veranda och klädd i pyjamasbyxor gav de första instruktionerna. Att han själv var med och kopplade från exploderande vagnar, förtiger han."

Av Kungl. Maj:t fick Gripen stora guldmedaljen "för berömliga gärningar" och att styrelsen uppvaktade honom med ett lyckönskningstelegram säger sig självt.

Fr. o. m. den 1/7 1942 är Gripen utnämnd till underinspektor i Änge. Snabb men rättvis karriär.

"BJÖRLINGSSONS SPECIALHISTORIA"

I 1940 ÅRS PUBLIKATION.

Då vännen Björlingsson studerade 1940 års publikation torde han ha fått sig ett gott skratt. Han blev där beskylld för att vara pappa

I N M E M O R I A M

Den 20 maj 1941 avled på Karolinska sjukhuset aktuarien i Svenska livförsäkringsbolaget, civiling. *Adolf F. Aminoff*. Han var född i Sala 1882 och avlade avgångsexamen från Tekniska högskolan 1904. Efter studier vid Stockholms högskola anställdes han 1905 som tjänsteman i Svenska livförsäkringsbolaget. Sedan 1920 var han biträdande aktuarie i bolaget. Den bortgångne ivrade för fysisk fostran och deltog som gymnast i Olympiska spelen i Aten 1906. Sedan åtskilliga år var han också medlem av Musikaliska sällskapets kör. Dessutom var han verksam inom Odd Felloworden samt inom föreningen 1882 års män, vars sekreterarpost han skötte sedan 1933. Närmast sörjande äro maka, en son samt syskon.

*

Söndagen den 1 december 1940 avled intendenten, kapten *Tore Bergström*, Stockholm. Den bortgångne var född i Färnebo i Värmland 1892. Han avlade studentexamen i Falun 1912, blev fänrik i Värmland regementes reserv 1915, löjtnant 1918 och kapten 1930. Han ägnade sig tidigt åt försäkringsbranschen och var vid sin död intendent i försäkringsbolaget Valand. Närmast efterlämnade han maka, född Hollender.

till den roliga historien om husförhöret i Röjeråsen, som så ofta dras på våra sammanträden.

Rubriken skulle ha varit "Björlings specialhistoria" och Björling är i detta fall identisk med Hjalmar Björling från Furudal och Upsala, han som icke försakar en sammankomst i föreningen utan särskilt tvingande omständigheter. Som tvingande omständighet räknas endast inställda tåg och sönderkörda bilar.

Carleson var en förträfflig översättare samt en ledande man inom den spiritistiska rörelsen i Sverige.

*

Den 6 februari 1941 avled agronom *Sten Eggertz*, Morbygdens, Falun. Han var född på Morbygdens gård 1897 och studerade efter studentexamen i Falun vid Ultuna. Efter faderns, brukspatron D. Eggertz' död övertog han skötseln av den stora egendomen Morbygden. Han har varit vice ordförande i Dalar-
nas lantbruksklubb, var åren 1931—1936 ordf. i vägstyrelsen samt beklädde också samma post i vägstämman. Då den nya vägorganisationen infördes 1937 blev han ordf. i Kopparbergs vägdistrikts styrelse och dessutom tillhörde han kommunalfullmäktige, styrelsen för Falu stads sparbank m. m. Han efterlämnade maka, född Nilsson, samt två barn.

*

Tisdagen den 4 juni 1940 avled i Stockholm f. läraren vid Maria folkskola *Johan Eric Hjalmar Ericsson*. Vid sin död var han 76 år gammal. Hjalmar Ericsson föddes i Rättvik men kom som liten till Falun, där han tog studenten i läroverket. Efter avgångsexamen från seminariet i Upsala fick han — efter en kortare anställning i Sundborn — förordnande som lärare i Maria folkskola, där han utförde en lång och hedrande lärargärning. Under 3 år var han dessutom överlärare vid Skeppsholmens skola samt under-

visade i många år i speciallämnen vid Borgarskolan. Han var en vittberest man med lust att lära känna olika länder och folk. Bland hans utlandsresor kan nämnas en vidsträckt färd i Ryssland, en längre vistelse i Barcelona i Spanien och i Palma på Mallorca i Balearerna. Ericsson var en intresserad bibliofil och väl förtrogen med äldre litteratur.

*

Den 17 febr. 1942 avled i Falun ingenjören *Knut Eriksson*, broder till Hjalmar Eriksson.

Ingenjör Knut Eriksson var född i Falun år 1868 och chef för den kända transportmaterialfirman Knut Eriksson & C:o.

Efter läroverksstudier i Falun och examen i Bergsskolan var E. en tid anställd i Bergslaget samt praktiserade och studerade därefter i Mexiko, Förenta staterna, Spanien, Finland m. fl. länder vid gruvor och kopparverk. Sedermera specialiserade sig ingenjör Eriksson på transporteknik och grundade en firma för konstruktion och tillverkning av transportanordningar.

En uppfinning av Knut Eriksson som också blev av allra största betydelse, i viss mån revolutionerande, var den elektriska malmseparatorn, som nu användes flerstädes vid vårt lands järngruvor och även ute i Europa, i synnerhet i Spanien.

In i det sista var Knut Eriksson ivrigt sysselsatt med nya idéer och inbegripen med lösande av nya konstruktionsproblem.

*

Hjalmar Grönblad föddes i Falun 1868, tog studenten i födelsestadens läroverk 1886 och avlade hovrättsexamen i Uppsala sex år senare. Redan 1895 kom han i Bergslagets tjänst och blev 1900 bolagets ombudsman. Från denna befattning avgick han med pension 1939. Genom sin stora förtrogenhet med bolagets många uppgifter och problem och genom sina insikter i Dalarnas rättsförhållanden var han sällsynt väl skickad att bekläda den krävande och ansvarsfulla befattningen. Som ett bevis på Bergslagets uppskatt-

ning erhöill han på sin 70-årsdag bolagets stora guldmedalj. Bland kamrater i Bergslaget och inom industri- och juristkretsar landet runt åtnjöt han en synnerligen stor aktning och respekt för sin ovanliga skicklighet inom sitt fack samt för sin vederhäftighet och sin gedigna karaktär. För musik hyste han ett levande intresse. Han var en utmärkt sångare och medlem av O. D., där han intog en hedersplats. Sin födelsestad var han varmt tillgiven och Gamla Falukamrater kom han ihåg med en ståtlig donation, varom Gustaf Fredenholm berättar på annan plats.

*

Tisdagen den 6 februari 1940 avled överläkaren vid Apelvikens kustsanatorium med. d:r *Robert Hansson*. D:r Hansson var född i Grangärde 1887, blev med. kand. i Uppsala 1910, med. lic. i Stockholm 1915 och med d:r 1926. 1927 blev han överläkare vid kustsanatoriet i Apelviken. Skicklig kirurg hade han huvudsakligast inriktat sig på att genom operativa ingrepp förebygga en av ledtuberkulos förorsakad invaliditet. Hans behandlingsmetoder gjorde det västsvenska sanatoriet känt långt utanför vårt land. Närmast efterlämnade den bortgångne maka, född Pihlström, en son och tre döttrar.

*

Dagen före julafton 1940 gick f. rådman *K. W. Herdin* i Uppsala bort, 86 år gammal. Rådman Herdin hörde till de gamla kända Uppsalaborna men var i alla fall född i Falun, där han tog studenten i läroverket. 1878 avlade han hovrättsexamen i Uppsala och två år senare blev han v. härardshövding. Hela sin ämbetsbana tillryggalade han i Fyrisstaden. 1894 blev han rådman samt magistratssekreterare och notarius publicus, poster som han innehade till pensionsåldern. Rådman Herdin var en framstående kulturforskare och utgav på sin tid det stora verket *Uppsala på 1600-talet* samt *Uppsalaboken Bygge och bo*. Han var också väl hemmastadd i Dalarnas kulturhistoria samt tillhörde i många år Svenska

kyrkans missionsstyrelse. Bland hans hedersuppdrag kan nämnas hedersledamotskapet av Västmanlands-Dala nation i Uppsala.

*

Den 26 februari 1940 avled köpman *Hjalmar Hesselius* i Stockholm. Han föddes 1871 i Rättvik och efter studier vid Falu läroverk drev han affärsverksamhet, först i Dalarna och sedan under omkring 30 år i Stockholm, huvudsakligen inom byggnadsbranschen. Han efterlämnade som närmast sörjande maka, född Hammarin, samt döttrarna Margit, gift med d:r Bernhard Garsten, Anna, anställd i pensionsstyrelsen, Dagmar, gift med försäljningschefen Ellert Rundin samt barnbarn och syster.

*

Under ett besök i sin födelseort Rättvik avled den 25 juli 1941 chefen för finansdepartementets rättsavdelning, *Claes Johansson*. Han tillhörde våra mera bemärkta yngre jurister. Claes Johansson föddes 1898 och blev jur. kand. vid Stockholms högskola 1922, t. f. fiskal i Svea hovrätt 1927, assessor 1932 och hovrättsråd 1937. 1936 utnämndes han till byråchef för lagärenden i finansdepartementet och blev två år senare chef för departementets rättsavdelning. Sedan 1933 har han haft många olika utredningsuppdrag.

*

Under ett besök i Smedjebacken avled den 12 april 1940 överste *H. A. Krautmeyer*, Säter. Han var född i Riseberga, Malmöhus län, 1865 och blev reservofficersaspirant vid I 13 1887. 1894 blev han löjtnant vid samma regemente och tjänstgjorde från detta år bl. a. som regementsadjutant och regementskvartermästare. 1913 avancerade han till major, 1915 till överstelöjtnant och 1920 blev han överste på reservstat. Som statens stipendiat idkade

överste Krautmeyer militära studier i Österrike-Ungern och deltog

1905 i de stora kejsarmanövrerna i Böhmen. Under världskriget följde han under en tid den österrikiska armén. Han var ansedd som en dugande militär med stark plikt känsla och fasthet i sina åsikter. Ännu i ålderdomen behöll han sin fysiska och andliga spänst.

*

Till de Gamla Falukamrater som gått bort sedan senaste årsskriften utkom hör också kaptenen och bankdirektören *Einar Leijström*, Karlskrona. Han var född i Falun 1882, son till köpmannen Johan Leijström. 1901 tog han studenten i Falun och avlade officersexamen 1904 vid Sjökrigsskolan. Samma år blev han underlöjtnant vid Kustartilleriet. 1907 blev han löjtnant och 1916 kapten samt kapten på reservstat i marinen 1919. 1908—1909 genom-

gick han Sjökrigsskolans allmänna kurs, 1909—1910 Sjökrigsskolans torped- och minkurs och 1912 gnistofficerskursen. Sedan 1919 var han direktör för Smålands enskilda banks avdelningskontor i Karlskrona samt ombud för Städernas allmänna brandstodsbolag på samma plats.

*

Den 12 juni 1941 förolyckades skogschefen och jägmästaren *Tord Lennerthson*. Han var anställd hos Cellulosabolaget i Sundsvall och befann sig på tjänsteförrättning i Bispgården, då han vid inspektion av en kollastad vagn på järnvägsområdet råkade komma i kontakt med en elektrisk ledning. Döden var ögonblicklig. Lennerthson var född i Falun 1910, tog studenten 1929 och blev 1932 jägmästare efter examen vid Skogshögskolan. Den 1 juli skulle

han ha tillträtt en ansvarsfull befattning inom bolaget och hade mänskligt att döma många viktiga uppgifter väntande på sig. I skolan var han den naturlige ledaren för klasskamraterna — en duktig gymnast, skidåkare, fotbolls- och bandyspelare samt orienterare.

*

Annandag jul 1940 avled också dir. *Gustaf Lindberg*, Gävle. Dödsorsaken var lunginflammation. Han föddes 1896 som son till färghandlare Erik Lindberg i Gävle men skickades att gå i skola i Falun, där han tog studenten. Därpå tjänstgjorde han som resande i sin faders firma, vilken han övertog tillsammans med sin bror vid faderns bortgång för nio år sedan.

*

Den 27 juni avled i Sundsvall civilingenjör *Erik Nordesjö* i en ålder av 36 år. Han var född i Gagnef och blev student i Falun 1924. Han avlade avgångsexamen från Tekn. högskolan 1928 och hade dessförinnan haft anställning vid Hangö hamnbyggnad i Finland. Han hade varit assistent vid statens provningsanstalt och anställdes 1929 vid byggnadsbolaget Hallström & Nisses i Sundsvall.

*

I en ålder av 71 år avled lördagen den 3 augusti 1940 ingenjör *Gustaf Prag*, Långshyttan. Den bortgångne var bördig från Nås och efter studier vid Falu läroverk och Bergsskolan sökte han sig in på bruksmannabanan. Han hade bl. a. anställning som tjänsteman vid Forshaga glasbruk och sågverk samt vid Fredriksbergs bruk och Hälleknis a.-b. 1898 kom ing. Prag i Klosters bolags tjänst som bokförare och sågverksinspektör i Stjärnsund. År 1910 blev han huvudbokförare vid järnverket i Långshyttan, vilken tjänst han innehade tills han 1927 avgick med pension. Under en tid var han kommunalrevisor samt revisor i Husby sockens sparbank och mångårig ledamot av styrelsen för Göteborgs banks avdelningskontor i Långshyttan. Dessutom hörde ingenjör Prag till Gamla Falukamraters hängivnaste anhängare och de gånger han saknades på föreningens möten äro lätt räknade.

Annandag jul 1940 avled ännu en gammal Falukamrat, förste byråingenjören hos broinspektören vid Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen *Knut Sundberg*. Han föddes i Falun 1894 och var son till lektorn vid läroverket Ernst Sundberg. 1912 blev han student i Falun och 1913—1917 genomgick han Tekniska högskolan. Han kompletterade sin utbildning med en fil. kand. i Uppsala 1920. Under mellantiden hade han hunnit med en anställning vid Vattenbyggnadsbyrån i Stockholm och en hos Svenska kullagerfabriken. Efter sin examen i Uppsala återvände han till hemstaden, där han blev anställd hos Ribbings ingenjörbyrå. 1930 var han biträdande vägingenjör i Kopparbergs län men redan efter ett par år kom han till Stockholm som förste byråingenjör. Knut Sundberg var en synnerligen begåvad matematiker och mycket skicklig i sitt fack. Som en glad och trevlig sällskapsmänniska var han mycket omtyckt av alla.

*

Försäljningschefen *K. Fridolf Öhrn* har avlidit i Stockholm i en ålder av nära 51 år.

Öhrn var född den 18 april 1889 i Stora Tuna församling. Efter studier vid Falu läroverk och Falu bergsskola var Öhrn anställd vid Domnarvets järnverk. Sedan 1912 var han anställd vid a.-b. Scania Vabis och har under senare år tjänstgjort som dess försäljningschef vid kontoret i Stockholm. Närmast sörjande äro maka, född Hügling, och dotter.

*

Adjunkten vid läroverket *Gustav Martin Wilke* avled den 10 november 1940, sedan han under nära ett år varit tjänstledig på grund av sjukdom.

Adjunkt Wilke, som vid sin död var fyllda 60 år, hade efter snabbt bedrivna studier och omedelbart följande provår tidigt kommit ut i lärarverksamhet och hade nio års tjänstgöring bakom sig, därav fem som föreståndare för Hedemora samskola, då han höstterminen 1914

tillträdde den adjunktstjänst vid detta läroverk, som han sedan dess innehaft. Wilkes tjänst omfattade modersmålet, historia och geografi. I det sistnämnda ämnet var han huvudlärare, och han har undervisat på skolans alla stadier, men så småningom kom hans tjänstgöring att huvudsakligen förläggas till realskolans högsta klasser.

De speciella pedagogiska problem, som möta på detta stadium, syntes han vara särskilt skickad att bemästra. Han ägde en utpräglad naturlig fallenhet för lärarkallet, arbetade rask, säkert och metodiskt, och i sitt förhållande till lärjungarna förenade han på ett lyckligt sätt fasthet, välvilja och humor. Om adjunkt Wilke var en högt skattad kraft i undervisningen, så var han det icke mindre i kollegiet och kamratkretsen. Han var en lång följd av år ledamot av stipendienämnden och innehade sedan några år förtroendeuppdraget att vara kollegiets representant i lokalstyrelsen. I den kamratliga samvaron skapade hans arbetsglädje och goda lynne, hans rika erfarenhet och redbara väsen en känsla av trevnad och trygghet.

Kamrater och lärjungar, som under deltagande och sorg sågo hans krafter brytas ned, skola i tacksamhet och vördnad bevara minnet av den varmt avhållne vännen och läraren.

*

EFTERLYSTA PUBLIKATIONER.

Universitetsbiblioteket i Lund och Kungl. Biblioteket i Stockholm ha rapporterat att de sakna några årgångar av Gamla Falukamraters publikation. I Lund fattas det första numret, som kom ut i april 1923. I Stockholm finns detta nummer, men däremot fattas "ett nummer före 1926". Nu förhåller det sig emellertid så, att oktobernumret 1925 är ett dubbelnummer, vilket framgår av redaktörens företal, där det heter: "Under förhoppning att ej behöva lida brist på vare sig välvilja eller bidrag överlämnas härmed ett dubbelnummer till de kritiska kamraterna". I full överensstämmelse härmed bär också januari-publikationen 1926 siffran 6. Kungliga Bibliotekets samling är alltså komplett under det att det enda exemplar, som saknas i Lund är det första numret 1923. I detta avseende äro biblioteken t. o. m. bättre lot-tade än föreningens eget bibliotek, som på ett beklagansvärt sätt skingrades under nedgångsperioden för några år sedan. Föreningen saknar tyvärr premiärnumret 1923 och det under 1930 utgivna häftet.

Nu vädja vi till de äldre medlemmarna, att de måtte undersöka

huruvida de i sina bokhyllor eller annorstädes dölja några av de saknade dyrgriparna. Vi vore i så fall tacksamma för några rader i och för "underhandlingars" inledande. Ev. upplysningar kunna lämpligen sändas till Gustaf Fredenholm. Föreningens eget bibliotek bör ju åtminstone äga ett exemplar av varje årgång. Vi skulle alltså behöva 2 ex. av första årgången samt ett av årgång 1930.

ETT UTMÄRKT FÖRSLAG FRÅN MOSKVA.

Från Moskva eller rättare sagt Kujbysjev har inlupit ett meddelande som red. inte anser sig böra undanhålla läsekretsen. Det är från överstelöjtnant Flodström, militärattaché och en gammal Falukamrat, vars intresse för föreningen inte ens Rysslands snöpiskade slätter kunnat avkyla. F. n. är det dock troligen inte så kallt där som när överstelöjtnant Flodström skrev brevet den 26 januari i år. Han adresserar sig till sin gamle vän Fredenholm och framför följande förslag:

— Så vitt jag förstår spelar sammanhållningen inom de olika studentårgångarna en stor roll för föreningens verksamhet. Det synes mig därför vara av stor vikt att föreningens ledning så att säga får tag i en representant för varje studentklass. Så har väl också redan skett i stor utsträckning. Vad jag nu närmast syftar på är följande. Kan inte varje studentårgång få en sida i årsskriften? Jag tror att idéns förverkligande skulle bidra till att öka sammanhållningen inom studentårgångarna och därmed inom föreningen. Om jag vore hemma i Sverige skulle jag gärna skriva en sida om "1916 års studenter".

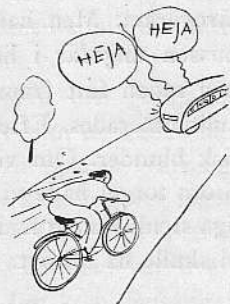
Jag är fullt medveten om att många invändningar kunna göras mot detta förslag. Huru många studentårgångar äro nu representerade i föreningen? Teoretiskt kan väl antalet uppgå till c:a 70. Skulle var och en av dessa få sin sida måste ju tidskriftens omfång ökas högst betydligt med därav följande större kostnader. Men alla årgångar komma väl inte på en gång med sina sidor utan successivt och kanske att just denna idé kan stimulera medlemsanslutningen och därigenom även stärka kassan.

En annan invändning är, att många av medlemmarna icke fullföljt sina studier vid Faluläroverket till studentexamen. Dessa komma kanske att känna sig hemlösa vid denna indelning i studentårgångar. Detta är givetvis ett tungt vägande skäl. Men kan inte saken ordnas så, att dessa anslutas till sin klass?

E T T "R E S E M I N N E"

U nder ett idrottslov på vårterminen 1931 förlades övningarna till Korsnäs. D. v. s. de bestodo i promenad från Falun till Korsnäs och tillbaka till Falun igen. Hela skolan, eller åtminstone hela gymnasiet, begav sig i väg gamla Korsnäsvägen genom skogen och det var väl ingen som hade något emot en liten promenad. Varje klass höll sig tämligen för sig själv under promenaden och vid framkomsten till Korsnäs förtärde man de medhavda smörgåsarna. När detta var gjort råkade vi — ett litet gäng i dåvarande L 1 — upptäcka en till Falun destinerad buss, som stod klar för avgång. Då flög den lede frestaren i oss och vi änterade bussen, som satte i gång.

I början av resan passerades åtskilliga gymnasister samt en och annan lärare, som deltog i idrottslovet i form av övervakare. Men vi hukade oss ned i bussen för att undgå upptäckt — ty vi hade på känn att det var emot reglerna att använda fortskaffningsmedel. Vi klarade oss emellertid fint och ju närmare Falun vi kom desto lugnare för att inte säga övermodigare kände vi oss. Ungefär i Norslund hände det. Där passerade vi oförmodat vår klassföreståndare, adj. Wetterberg, även kallad Skägg-Lalla, som cyklade. (Adj. Wetter-

Ja, Broder, det skulle vara roligt att få muntligt diskutera denna sak med Dig. Men nu har jag varit i detta underliga land över ett år i sträck och tycks få kvarstanna här en obestämd tid framåt så att saken måste väl anstå.

*

Förslaget är så briljant att vi ämnar använda oss av det i nästa års publikation, som — om kontakt kan uppnås med Flodström — kommer att innehålla inte en utan helst flera sidor om 1916 års studenter.

berg, som var en utomordentligt skicklig lärare, avled några år senare, vårterminen 1933, och saknades uppriktigt av sin klass.)

Övermodet hade nu stigit till dumdristighet, ty som sådan måste man väl karakterisera någons tilltag att vinka åt Skägg-Lalla, förmodligen i avsikt att pigga upp honom till nya krafttag på cykeln. Resultatet blev också över förväntan. Vår klassföreståndare fick oanade krafter, när han upptäckte oss i bussen, samt ökade takten och lyckades hålla jämn fart med bussen. Hans avsikt visavi oss stod tydligt skriven i hans anletsdrag — vi skulle inte undgå honom. Vi sneglade försiktigt bakåt för att se om vår värderade latinlärare ändå inte skulle ge tappt. I så fall fanns det en utsikt att klara oss, ty han kunde knappast ha känt igen oss utan bara sett att vi tillhörde läroverket. Men han höll ut och när vi bleka men fattade klev ur bussen ungefär i hörnet av Parkgatan och Bergmästaregatan hade han redan fått fram anteckningsboken, i vilken våra namn omsorgsfullt noterades. Efteråt kom vi underfund med att vi begått en taktisk blunder. Om vi väntat med att stiga ur tills bussen anlänt till Stora torget hade vi haft tid att smita undan, ty på Åsgatans knaggliga stenläggning hade troligen Skägg-Lalla förlorat det antal sekunder vi skulle ha behövt.

Nu blev det istället rektorsförhör dagen därpå. En efter en uppkallades till den barske rektor Vikar, inför vilken vi försökte framställa vår bussresa i så gynnsam dager som möjligt. En av oss — numera löjtmanten i intendenturen Karl-Axel Delphin — förklarade att han på grund av ont i magen sett sig nödsakad anlita busslinjen Korsnäs—Falun. Som bevis för sin påstådda sjukdom framhöll han att han t. o. m. donerat en av sina medhavda

synnerligen goda smörgåsar till en kamrat. Här skall enligt utsago rektor Vikar ha inskjutit: "Du gav alltså bort smörgåsen med avsikt?" "Nej med mesost", svarade Delphin och sedan blev det anmärkning för hela bunten och godkänt uppförandebetyg med ett nödrop.

Få se om rektor Vikar dementerar det där med mesosten. Men "Lacke" Delphin påstod åtminstone att han svarade så när han relaterade "samtalet".

Red.

GRÖNBLADSKA DONATIONEN

En lika oväntad som kärkommen donation har föreningen erhållit av framlidne häradshövdingen Hj. Grönblad, som i efterlämnat testamente donerat 3,000:— kronor till föreningen. I testamentet föreskrives, att av den årliga avkastningen minst en tiondel ($\frac{1}{10}$) skall tillföras fondens kapitalbelopp samt att högst återstående nio tiondelar ($\frac{9}{10}$) få disponeras för fondens särskilda ändamål.

Då T. T. i kvällsnyheterna första gången spred den glädjande nyheten var det säkert många Gamla Falukamrater som undrade "hur detta kan vara möjligt". 3,000:— kronor utan föregående varning.

Vad som drivit Grönblad till denna förståndiga handling vet ingen med bestämdhet. Med hänsyn till beloppets storlek finnes en ledtråd och den går till den första storträffen år 1935. Grönblad var överförtjust. För varje gång vi träffades efter denna fest kom densamma på tal och då jag omnämnde för honom att det var min mening att det skulle bli storträffar i Falun vart fjärde år, blev han eld och lågor. Han tyckte om idén. Vid ett tillfälle ville han ha reda på föreningens direkta utgifter för 1935 års storträff. Jag kunde vid detta tillfälle icke nämna den exakta summan men kom ihåg, att enbart gåvorna till läroverket gick på 2,400 kr. och sedan tillkom kostnaderna för "festmiddagen", varför jag antog att det hela gick på minst 3,000:— kronor. På detta svarade han: "Väl använda pengar. Ni ha hedrat Falu läroverk på ett sätt som aldrig förr i dess historia och du kan vara övertygad om, att det utläggat kommer ni säkert att få igen med ränta. Jag tycker att det skulle vara synnerligen glädjande om föreningen kunde bli så stark och livskraftig, att den för skolans del kunde bli en faktor att räkna med."

Nog ligger det väl bra nära till hands att tro, att Grönblad genom donationen velat ge föreningen en sådan "grundförstärkning", att den i en framtid kan träda fram och hjälpa den gamla skolan på områden, där dess rektor på grund av bristande anslag är ur stånd att göra något.

Omedelbart efter donationsbrevet kommit styrelsen tillhanda upp-
reste undertecknad till donatorns syster i Falun fröken Signe Grön-
blad (ordföranden var på grund av militärtjänst någonstans i norr om
Polcirkeln förhindrad) och framförde föreningens stora tacksamhet
för den storslagna gåvan.

Fröken Grönblad uttalade därvid sin stora glädje över att före-
ningen ihågkommit av brodern och hoppades att föreningen skulle
få nytta av donationen.

G. Fm.

455 medlemmar har Gamla Falukamrater. 500 bör det vara före
nyår. Glöm ej värva nytt folk! Föreningens sekreterare, doktor
Erik Frinell, Olof Gödingsgatan 2, 2 tr. mottar med förtjusning
nya medlemsanmälningar.

J snart 50 år

ha falubor och andra gått till

AXEL JOHANSSONS

när det varit fråga om

Möbler - Mattor - Gardiner

A-B Axel Johanssons Möbleringsaffär

KUNGL. HOVLEVERANTÖR

Olandsgatan 5 - FALUN - Filial Stora Torget

STYRELSEBERÄTTELSE 1940

Föreningen har under året haft två sammankomster, årsstämman den 29/2 och höstsammankomsten den 8/11 1940.

Styrelsen har haft ett sammanträde.

Till Falu läroverk ha följande belopp överlämnats: 100:— kr. till stipendium, att utdelas vid vårterminens slut, 100:— kr. till idrottsföreningen samt likaledes 100:— kr. till stödjande av skytterörelsen vid läroverket.

Av föreningens medel ha försvarsobligationer inköpts för 2,000:— kronor.

Under året ha följande medlemmar avlidit:

Ingenjören K. Fridolf Öhrn, f. 1889.

Grosshandlaren Hj. Hesselius, f. 1871.

Direktören Carl A. Carleson, f. 1881.

Översten Adolf R. Krautmeyer, f. 1865.

F. d. Läraren Hj. Eriksson, f. 1863.

Överläkaren Robert Hansson, f. 1887.

Kaptenen Einar Lejström, f. 1882.

Ingenjören G. A. Prag, f. 1868.

Kaptenen Thore Bergström, f. 1892.

F. d. Rådsmannen K. W. Herdin, f. 1854.

Förste Byråingenjören Knut Sundberg, f. 1894.

Direktören Gustaf Lindberg, f. 1896.

F. d. Häradshövdingen Hj. Grönblad, f. 1868 samt

Agronomen Sten Eggertz, f. 1897.

Medlemsantalet har under året ökat från 350 till 371.

Biblioteket har ytterligare utökats, tack vare nya bidrag av föreningens speciele välgörare Calle Engström samt avlidne föreningsvännen Hj. Eriksson, som donerat en del synnerligen intressanta verk om Dalarna.

En storslagen donation har föreningen fått av framlidne härads-

hövdingen Hj. Grönblad, som i efterlämnat testamente bestämt, att 3,000:— kr. skall tillfalla föreningen.

*

Föreningens Herr Ordförande behagade under februari månad fylla 60 år. Med anledning härav uppvaktades han av föreningens styrelse med en s. k. praktfull blomsteruppsats. Talet för jubilaren hölls av vice ordföranden, som tackade för de gångna årens samarbete och önskade honom allt gott som "gubbe".

*

Tillslutningen vid föreningens sammankomster har varit mycket god. Vid höstsammankomsten på Bacci Vapen hade icke mindre än 75 medlemmar infunnit sig till supén och vid kaffet hade skaran ökat till 80. Bland de närvarande märktes generaldirektörerna Granholm och Gjöres, som för första gången voro med på en sammankomst och därför hälsades välkomna till fadershuset av sekreteraren, som därvid icke kunde låta bli att ge generalen Granholm en särskild liten gliring för att han icke kommit tidigare på grund av, som han självt sagt, för hög ålder. Han visade sig nämmeligen trots sin ålder vara yngre än de flesta.

Kvällen gick i dalavisornas tecken. Arkös nationalklädda kullor och masar gjorde ännu en gång föreningen den äran och de sjöngo sina härliga dalvisor på ett sätt, som osökt förde allas tankar hem till det kära Dalom.

Sven Erlandsson spred även glädje genom sin sång till luta och Wesley Englund, som håller på att skriva sina memoarer, hade icke svårt att plocka fram en hel del rariteter från skolan.

Han fick även själv höra en Nicklas historia, som tidigare icke släppts ut och i vilken han själv figurerade. Då Nicklas fyllde 70 år, hade de båda kaptenerna vid Kustartilleriet i Karlskrona L . . . och Englund sänt honom ett gemensamt lyckönskningstelegram. Då Nicklas läst detsamma ropade han ivrigt på undertecknad sekreterare, talade och sade: Här ser du Gustaf, ljuset (tummen upp) och mörkret (tummen ner) på samma telegramblankett.

*

Föreningens ekonomiska ställning framgår av nedanstående tablå. Som synes har kapitalet icke ökat i nämnvärd grad. Orsaken därtill är i första hand den dyra publikationen, som kommer att bli ännu dyrare. På grund därav kommer styrelsen att föreslå, att den t. v. utges endast vart annat år. Film och skolfotografier har även inköpts

och dessutom har mer än halva antalet medlemmar bidragit till att undergräva ekonomin genom att först efter tredje anmaningen betala sin årsavgift. Styrelsen vill till de medlemmar, som känna med sig att de lida av 5:— kronors komplex, i all vänlighet upplysa om, att det även går att komma från detta svårartade komplex genom att betala 50:— riksdaler en gång för alla.

Inkomster:

Behållning från 1939	2,856: 39
Räntor	81: 04

Medlemsavgifter:

1 à 50:—	50:—
299 à 5:—	1,495:—

Kronor 4,482: 43

Utgifter:

Ärsskriften	644:—
Stipendium	100:—
Idrottsföreningen	100:—
Skytterörelsen	100:—
Diverse	586: 24

Behållning:

Förvarsobligationer	2,000:—
Innestående i bank	926: 79
Kontant i kassan	25: 40

Kronor 4,482: 43

Understödsfondens behållning har genom ränteavkastning ökat med kronor 10: 35 och utgör nu 378: 27 kr.

Doktor Skogs gravvårdsfond har genom ränteavkastning ökat med kronor 9: 57 och utgör nu 348: 57 kr.

Stockholm den 8 mars 1941. .

<i>Hj. O. Dahl.</i>	<i>Arv. M. Collén.</i>	<i>Gustaf Fredenholm.</i>
<i>Nils Schwartz.</i>	<i>Ernst Arkö.</i>	<i>John Herdin.</i>
<i>E. Sivert.</i>	<i>K. E. Langseth.</i>	

STYRELSEBERÄTTELSE 1941

Föreningen har under året haft tre sammankomster:

Årsstämman på Byggnadsföreningen den 8 mars, myndighetsjubileet på Stallmästaregården den 21 maj samt höstsammankomsten på Bacci Wapen den 14 november.

Styrelsen har haft två sammanträden.

Till Falu läroverk har överlämnats: 100 kr. till stipendium, 100 kr. till idrottsföreningen samt 100 kr. till stödandet av skytterörelsen vid läroverket.

Under året har följande medlemmar avlidit:

Aktuarien Adolf Aminoff, f. 1882,

Hovrättsrådet Claes Johansson, f. 1898,

Skogschefen Tord Lennerthson, f. 1910,

Civiling. Erik Nordesjö, f. 1905,

Ingenjör Knut Eriksson, f. 1868.

Med Adolf Aminoff förlorade vår förening en av sina förnämsta medlemmar. Han var med från början och bildade tillsammans med Karl Magnus Erlandsson, Hjalmar Dahl, Sigurd Litström och Sam Ström den fasta klippa, på vilken Föreningen Gamla Falukamrater byggts upp. I föreningens ledning har han varit med hela tiden och under de 21 år, som föreningen existerat, har han varit borta från endast fyra sammankomster. Sista gången han var bland oss var vid det styrelsesammanträde i slutet av april 1941, dit han tillsammans med ovan nämnda "äldermän" kallats för att diskutera förslaget om instiftande av en föreningens hedersplakett. Han steg upp från sjukbädden och kom till oss, gav sitt visa råd och återvände till sitt sjukrum för att aldrig mer återkomma. Vid vårfesten den 21 maj skulle han själv erhållit det synliga bevis på uppskattning som erhållandet av hedersplaketten innebär. Dagen före gick han bort. Vi tacka honom för allt det han gjort för sin kära förening och hans minne kommer att fortleva. Han var en av våra stora gestalter.

Medlemsantalet har under året ökat från 371 till 401.

Till hedersledamot har kallats föreningens store vän och gynnare, f. folkskolläraren *Carl Engström*.

Styrelsen, förstärkt med tidigare omnämnda "äldermän", har beslutat prägla en "hedersplakett", att tilldelas i första hand de medlemmar, som visat föreningen särskilt stort intresse eller nedlagt betydande arbete för densamma.

Plaketten i brons har under år 1941 tilldelats:

Hedersledamöter: Wilken Wilkenson, Enar Sahlin och Carl Engström.

Ledamöter: K. M. Erlandsson, Hj. O. Dahl, Sig. Litström, Adolf Aminoff, Sam. Ström, Gustaf Fredenholm, J. Kyhle, Birger Söderlund, Karl Sidenvall, Ernst Arkö, Carl Svärdsström, Henrik Petrini, C. G. Torsell, Eskil Petersohn, Bertil Linder, Erik Landberg, Elis Carlgren, Nils Schwartz, Helger Lagergren och Anders Vikar.

Icke ledamot: Teckningsläraren Ruben Hellman.

Gamla Falukamraters
plakett.

Utslagsgivande för "plaketteringen" har varit antalet beviljade sammanträden för samtliga utom för Lagergren, Vikar och Hellman.

Lagergren har nedlagt ett uppskattat arbete för årspublikationen och Vikar för storträffarna.

Vad Hellman beträffar skulle han egentligen haft två plaketter. Som "utomstående" har han visat föreningen ett ovanligt intresse. Styrelsen har numera inga "konstnärliga" bekymmer. Hellman ordnar allt. 1935 års gåva till läroverket, den ståtliga pendylen som pryder högtidssalen, vignetten till kallelsekortet, det vackra "bomärket" och slutligen hedersplaketten har tillkommit från hans konstnärliga hand, och f. n. håller han på att skapa det minnesmärke, som nästa år skall resas på "Fader Skogs" sista vilorum.

Till Falu stad, som den 1 november firade sitt 300 års jubileum dit föreningens sekreterare inbjudits som stadens gäst, överlämnades föreningens plakett som ett litet men dock synligt bevis på den kärlek till den gamla, förnämliga skolstaden, som alla förutvarande elever vid Falu läroverk känna.

Anslutningen till föreningens sammankomster har varit den största hitintills i föreningens historia. Det mest glädjande är att ungdomarna

nu komma i allt större skaror. Även "flickorna" börja hitta till fadershuset och deras antal uppgår f. n. till fem.

Föreningens myndighetsjubileum firades på Stallmästaregården den 21 maj under en tillslutning, som höll på att göra klubbmästaren förtvivlad. Mot beräknade c:a 100 personer blev det 156. För detsamma lämnas en redogörelse i årspublikationen.

*

Föreningens ekonomi framgår av nedanstående tablå:

Inkomster:

Behållning från 1940	2,952:19
Räntor	115:74
Medlemsavgifter:	
3 à 50:— kr.	150:—
324 à 5:— „	1,620:—
Grönbladiska donationen	3,000:—
	Kronor 7,837:93

Utgifter:

Vårfesten	461:20
Plaketter	306:27
Stipendier m. m.	300:—
Diverse utgifter	421:11
Grönbladiska fonden	3,000:—
Behållning till 1942	3,349:35
	Kronor 7,837:93

Fonder:

Understödsfonden:

Behållning vid årets början	378:27
" " slut	388:66

D:r Skogs gravvårdsfond:

Behållning vid årets början	348:57
" " slut	358:14

Häradshövding H:j. Grönblad's donationsfond:

Donationen	3,000:—
------------------	---------

Behållning vid årets slut:

Fonden	3,000:—
Ränta därå som ej får disponeras	0:80
„ „ „ får disponeras	7:20
	Kronor 3,008:—

Stockholm den 6 mars 1942.

Einar Sivert.

E. Arkö.

K. E. Langseth.

Gunnar Britth.

Gustaf Fredenholm.

Kallt och förstklassigt vatten

erhålles säkrast genom brunnborrning. Vi utföra borrningar efter vatten i såväl berg som jordlager till låga priser och med moderna maskiner. Vi ha bormaskiner i skilda delar av landet, varför kostnaderna för manskapets resor och maskinernas transport till Eder plats bliva obetydliga.

Svenska Diamantbergborrnings A.-B.

Kungsgatan 44 — Stockholm.

Tel. 23 33 80 (växel)

MEDLEMSFÖRTECKNING

1 JULI 1942

Styrelse:

Ordförande: överstelöjtnant Arv. M. Collén.

v. Ordförande: järnvägsbokhållare Gustaf Fredenholm.

Sekreterare: doktor Erik Frisell.

Skattmästare: kammarskrivare John Fredenholm.

Klubbmästare: disponent Ernst Arkö, samt utan särskild funktion: byrådirektör Sigurd Litström, med. d:r Hans Difs och sekreterare Gunnar Britth.

Suppleanter: fröken Karin Westling och gatusekreterare Nils Gottliebsson.

Revisorer: banktjänstemännen Erik Nilsson-Hiort och Gunnar Vange.

Revisorssuppleanter: läroverksadj. H. Rudén och riksbanksrevisor David Olsson.

Valnämnd: riksbanksrevisor K. M. Erlandsson, distriktslantmätare Patrik Mogensen, tandläkare Carl Svärðström och bankkamrer Gunnar Murelius. Suppleanter: förste revisorn David Ström och amanuensen Erik Björkman.

*

Redaktör: red. Bernt Bernholm.

Hedersledamöter:

Staff, Erik, fil. d:r, f. d. lektor, Stockholm.

Karlinder, K. A., fil. kand., f. d. adjunkt, Stockholm.

Sahlin, Enar, fil. d:r, f. d. lektor, Stockholm.

Eriksson, Bernhard, landshövding, Falun.

Sefve, Ivar, fil. d:r, rektor, Göteborg.

Rudin, G. A., fil. kand., f. d. adjunkt, Stockholm.

Wilkenson, Wilken, grosshandlare, Vikarbyn.

Engström, Karl, poststationsföreståndare, f. 68, Dala-Husby.

Ledamöter:

Där annorlunda icke anges, är adressorten *Stockholm*.
Tecknet * anger att vederbörande är *ständig* ledamot.
Årtalet efter titeln anger födelseåret.

Ahlgren, Henrik, 90, agronom.
Alm, Bertil, tjänsteman, 85, *Vilan, Klinten*.
Almqvist, Gunnar, civ.-ing., 11, *Stockholm*.
Almqvist, Kurt, Harald, fil. mag., 12, *Upsala*.
Aminoff, Ivar, major, 79, *Södertälje*.
Andersson, Gustaf L., förste telegrafassistent, 79.
Andersson J. Adil, distriktsveterinär, 94, *Svärdsjö*.
Andersson, P. Arthur, telegrafkommissarie, 81, *Gävle*.
Arkö, Ernst, disponent, 87.
Arkö, Richard E., ingenjör, 81.
Augustinsson, Hans, teknolog, 21.
Axelsson, Nils, civilingenjör, 01, *Stocksund*.

Backlund, K. Oskar, revisor, 97.
Bannbers, Ola, amanuens, 87.
Barreus, Valentin, regementsläkare, 04, *Falun*.
**Bengtsson, Eric*, distriktslantmätare, 83, *Orsa*.
**Berg, Ernst*, provinsialläkare, 90, *Storvik*.
Berg, Sigvard, jur. kand., 12.
Berggren, Erik, tandläkare, 07, *Västerås*.
Berggren, Hugo, domkyrkosyssloman, 70, *Västerås*.
Berggren, Nils C. W., e. o. hovrättsassessor, 08.
Berggren, Torsten, tandläkare, 02, *Borlänge*.
Berglund, Karl J., f. d. stadsveterinär, 62, *Gävle*.
Bergman, Egon, kriminalkonstapel, 04.
Bergstrand, Paul, överläkare, 87, *Kolmårdssanatoriet*.
Bergström, A., Gustaf, direktör, 00, *Äppelviken*.
Bergström, Arthur R., byrådirektör, 88.
Bergström, Stig, kammarskrivare, 07, *Nockeby*.
Bernholm, Bernt O., redaktör, 14.
Bernholm, Barbro, f. Holmquist, fru, 17.
Berndt, Carl R., bankdirektör, 95, *Kristinehamn*.
Björklund, Einar, ingenjör, 91, *Nynäshamn*.
Björklund, Gustaf, A., grosshandlare, 96.

- Björkman, Erik, K.*, 10, amanuens.
- Björkman, Ragnar A.*, civ.-ingenjör, 18.
- Björling, G. Hjalmar*, försäkringsinspektör, 90, *Uppsala*.
- Björlingsson, Hilding*, avdelningschef, 77, *Smedsslätten*.
- Bladin, Ernst H.*, f. d. postassistent, 65, *Mullsjö*.
- **Blid, Gustaf*, bokhandlare, 91, *Falun*.
- Blidberg, C. Einar*, kapten, 06, *Ålsten*.
- Blidberg, Stellan*, försäkringsinspektör, 05.
- Blomberg, Anders*, köpman, 91, *Rättvik*.
- Blomgren, Gustaf*, distriktsveterinär, 87, *Arvika*.
- Blomqvist, Rune*, odont. stud., 19.
- Boberg, Sven*, överjägmästare, 84, *Falun*.
- **Boëthius, Axel*, professor, 89, *Göteborg*.
- Boëthius, S. Edvard*, kontraktsprost, 78, *Norberg*.
- Bonde, Uno*, teknolog, 19.
- Borner, Eric*, civilingenjör, 91, *Harnäs*.
- Borner, Gunnar Fr.*, lasarettsläkare, 85, *Växjö*.
- Bouzin, S. E. H.*, aktuarie, 02.
- **Brandberg, Gunnar*, kamrer, 89 *Falun*.
- Brandberg, Einar*, ingenjör, 01, *Gemla*.
- Briandt, V. Manne*, 1:ste baningenjör, 79, *Umeå*.
- Britth, Gunnar*, sekreterare, 95, *Ängby*.
- Brodin, Anders*, postmästare, 86, *Karlskoga*.
- Brundin, Ejnar*, kyrkoherde, 90, *Kila, Sala*.
- Bück, Karmides A.*, sjökapten, 85.
- **Carlgren, Elis*, f. d. häradshövding, 71, *Dala-Husby*.
- Carlgren, Tor A. G.*, försäljningschef, 00.
- Carlgren, Waldemar*, bergsingenjör, 69, *Hagalund*.
- **Carlgren, Vilhelm*, f. d. linjedirektör, 75, *Falun*.
- Carpelan, A. Gunnar*, postmästare, 87, *Sölvesborg*.
- Carpelan, Lars*.
- Carlsson, Otto*, direktör, 92, *Fagersta*.
- Classen, Lilly*, f. Westergren, 83, *London*.
- Collén, Arvid M.*, överstelöjtnant, 78.
- **Dahl, Hjalmar O.*, professor, 81.
- Dahl, Nils H.*, kapten, 12, *Ljunghed*.
- Dahl, Waldemar*, lektor, 83, *Djursholm*.

Dahlblom, Hugo, sjökapten, 86, *Saltsjöbaden*.
Dahlin, G. Elis, lektor, 99, *Härnösand*.
Dahlqvist, Oscar, resebyråtjänsteman, *Paris*.
Danielson, Lars, teknolog, 20.
Davidsson, Sigfrid, bergsingenjör, 88, *Åshammar*.
Difs, Hans, med. dr, 04.
Dikman, N. Harald, redaktör, 98.

Eckerbom, Hans, med. stud., 17.
Edemalm, Hans, tandläkare, 17, *Falun*.
**Edlund, Carl Edvard*, disponent, 80, *Borås*.
Eiritz, Sven, kamrer, 07, *Falun*.
Eklund, Olof, statsrevisor, 91, *Örebro*.
Ekman, V. Georg, tandläkare, 00, *Sandviken*.
Ekström, Gunnar, komminister, 93, *Rättvik*.
Ekström, Martin, fil. kand., folkhögskollärare, 91, *Visby*.
Ekvall, Håkan, teknolog, 19, *Falun*.
Elvback, S. Harald, köpman, 06, *Dala-Husby*.
Englund, Wesley, överstelöjtnant, 89, *Vaxholm*.
Enochsson, Ernst A., domprost, 91, *Västerås*.
Envall, Petrus V., rektor, 89, *Falun*.
Eriksson, C. Sigurd, lektor, 89, *Örebro*.
Eriksson, E. Gustaf, diplomingenjör, 88, *Söderhamn*.
Eriksson, G. F. (Gusten), bankdirektör, 91, *Falun*.
**Eriksson, Karl*, professor, 92, *Experimentalfältet*.
Eriksson, Walle, skeppsredare, 93.
Erlandsson, Karl Magnus, riksbanksrevisor, 82.
Erlandsson, Sven G. G., prakt. läkare, 96.
Ervæus, Erik R. V., leg. läkare, 96, *Enskede*.
Esseen, P. Georg, korrespondent, 94, *Hofors*.

Fahlroth, Allan, länsbokhållare, 08, *Falun*.
Fahlvik, Gunnar, tandläkare, 14, *Kumla*.
Fahlvik, Olof, ingenjör, 81, *Heden, Falun*.
Falck, Berndt T., forstmästare, 96, *Åmotfors*.
Fejmert, Erik, ingenjör, 89, *Nyköping*.
**Fernström, Erik*, direktör, 88.
Fernström, Frans G., direktör, 86, *Korsnäs*.
Fernström, John, direktör, 91.

- Flodström, A. Engelbrekt*, överstelöjtnant, militärattache, 96, *Moskva*.
- **Fogelberg, Henrik*, förvaltare, 74.
- Forsberg, K. Ivar*, köpman, 85.
- Forsell, Mats*, teknolog, 17.
- **Forsgren, Erik A.*, överläkare, 96, *Svenshögen*.
- **Forsmark, Ernst*, överläkare, 71.
- Fredenholm, Gustaf*, järnvägsbokhållare, 93, *Akers Runö*.
- Fredenholm, John Fr.*, e. o. kammarskrivare, 17.
- Frieberg, J. Axel*, major, 96, *Uddevalla*.
- Frieberg, Torsten*, lasarettsläkare, 84, *Malmö*.
- Frisell, Axel*, korrespondent, 88, *Falun*.
- Frisell, E. G. (Gösta)*, direktör, 85, *Falun*.
- **Frisell, Erik G:son*, leg. läkare, 13.
- Frykholm, Fredrik*, direktör, 91, *Råsunda*.
- **Fröman, Albert*, häradsskrivare, 62, *Enköping*.
- Gezelius, Birger*, advokat, 94, *Falun*.
- Gezelius, Lars O:son*, bonde, 69, *Dala-Järna*.
- Gjöres, Axel*, statsråd, 89, *Äppelviken*.
- Gobom, Nils E.*, fil. dr, landsbibliotekarie, 89, *Linköping*.
- Gotthard, Josef*, prakt. läkare, tandläkare, 94.
- Gottfarb, Bertil*, D. H. S., disponent, 09.
- Gottliebsson, Nils*, gatusekreterare, 09.
- **Graab, Anders L.*, direktör, 93, *Jönköping*.
- Granlund, Rolf*, bankkamrer 97, *Smedjebacken*.
- Granander, John E.*, kamrer, 87.
- Granholm, Axel M.*, f. d. generaldirektör, 72.
- Gripenskiöld, Henrik*, underinspektor, 91, *Ånge*.
- Göransson, Erik Th.*, överstelöjtnant, 76.
- Göransson, J. Henrik*, byråchef, 92.
- **Görs, E.*, veterinär, 91, *Borlänge*.
- Hagermark, John R.*, distriktsveterinär, 79, *Enköping*.
- Haglund, Johan*, prov. läkare, 76, *Ludvika*.
- Hallberg, Casimir*, kapten, 82.
- Hallberg, Tore*, teknolog, 22.
- **Hamberg, Harald*, direktör, 91, *Göteborg*.
- Hammarström, Axel B.*, postdirektör, 87, *Linköping*.
- Hanson, H. Lennart*, direktör, 86, *Djursholm*.

- *Hansson, Ivar*, civilingenjör, 85, *Saltsjö-Duvnäs*.
Hanze, K. J. Thorsten, major, 97, *Linköping*.
Hasselgren, Johannes, bokhandlare, 82.
Hasselrot, Berndt, kadett, 20, *Falun*.
Hedberg, Gustaf, stadsläkare, 88, *Sundsvall*.
Hedberg, John K., konstnär, 95, *Falun*.
Hedblom, Georg, bergslagstjänsteman, 94, *Falun*.
Hedbys, Johan, prov. läkare, 95, *Sölvesborg*.
Hedlund, Jan, teknolog.
Hedström, E. Helmer L., bergsingenjör, 99.
Hellman, Lars, teknolog, 22, *Falun*.
Hellsten, Curt G., lantmätare, 16, *Falun*.
**Hemström, David*, provinsialläkare, 90, *Motala*.
Herdin, C. Anders G., disponent, 70, *Göteborg*.
**Herdin, Elis*, lektor, 73, *Hälsingborg*.
Herdin, John B., bankkamrer, 91, *Djursholm*.
Herdin, Nils, ingenjör, *Falun*.
Herdin, Olle, kontorschef, 14, *Falun*.
**Herdin, Sievert*, fabrikör, 71, *Falun*.
Herdin, Yngve D., bankkamrer, 80, *Mora*.
Hermansson, Eric, leg. läkare, 04.
Hessner, L. Otto, bankdirektör, 81, *Nyköping*.
Hinnerson, Gösta Hj. V., fil. kand., krim.-överkonstapel, 96,
Traneberg.
Hinnerson, G. W. Mauritz, kapten, 94.
Hiort, Axel Nilsson-, civilingenjör, 84.
Hiort, Erik E. Nilsson, bankkamrer, 91, *Äppelvikén*.
Hiort, Karl N. Nilsson, disponent, 82.
Hising, Einar, distriktslantmätare, 87, *Hedemora*.
**Hising, K. Ivar*, direktör, 89.
Hjelm, Bertil, lantmätare, 10, *Falun*.
Holmqvist, Ernst J., landssekreterare, 87, *Västerås*.
Holst, Hans, teknolog, 19.
Hultman, Albert, prov. läkare, 95, *Bureå*.
Hytte, Pontus, civilingenjör, 88, *Abrahamsberg*.
Hård, Lars W., skogsförvaltare, 94, *Orsa*.
Hård, Thure, förste byråingenjör, 86.
Hårleman, Carl, kapten, 86, *Saltsjöbaden*.
Högberg, Bengt, teknolog, 18.

Högström, Rune, kadett, 20.

Jacobson, Nils A., revisor, 69, *Falun*.

Jansson, Georg, landsfiskal, 02, *Smedjebacken*.

Jansson, J. Ivar, tandläkare, 08, *Malung*.

Jernberg, Göran, civilingenjör, 91, *Bofors*.

Johansson, Georg, direktör, 91, *Falun*.

Johansson, Gösta, fabrikör, 88, *Falun*.

Johanson-Norsbo, Hans Fr., konstnär, 97.

Johansson, J. Bertil, postkontrollör, 84, *Gävle*.

Johansson, Klas Fr., förste telegrafassistent, 87.

Johansson, Lennart, bokförare, 91, *Falun*.

Jonell, Filip, advokat, 98, *Malung*.

Jonsson, J. Gabriel, läroverksadjunkt, 87.

Järta, K. Fredrik, löjtnant, 69.

Järve, Paul A., förste postassistent, 89, *Eskilstuna*.

Jönsson, J. Erik, civilingenjör, 92, *Ålsten*.

Kallin, Erik, civilingenjör, 05.

Karlemark, Åke, kadett, 21.

Kellgren, Bo, länsbokhållare, 17, *Gävle*.

Kihlstedt, Ragnar E. H., tandläkare, 06.

Kjersén, K. Elis, kapten, 89, *Västerås*.

Kling, Carl A., professor, 79.

Klingberg, Axel Th., civilingenjör, 96, *Enköping*.

Krantz, J. Einar, direktör, 78, *Djursholm*.

Krautmeyer, N. E. Herman, kapten, 98.

Kull, Karl-Erik, veterinär, 11.

Kyhle, Joël, grosshandlare, 86.

Lagergren, K. Helmer, f. d. postmästare, 62, *Falun*.

Lagrelius, Axel, överintendent, 63.

Landberg, C. Erik, kommerseråd, 88, *Smedslätten*.

**Landberg, Erik*, direktör, 87.

Landberg, Georg, rektor, 97, *Uppsala*.

Landberg, Ivar B. Fr., tandläkare, 91.

Landberg, Thore, advokat, 86, *Falun*.

Lange, Per, fänrik, 17, *Vigbyholm*.

Langseth, K. E. (Manne), lektor, 93, *Södertälje*.

Larsson, G. Adolf, kamrer, 88, *Smedslätten*.

- Larsson, Nils S.*, civilingenjör, 09, *Kristianstad*.
Leander, Jan-Erik, D. H. S., revisor, 14.
Lien, Martin, lektor, 90, *Örebro*.
Lidbeck, Olle V., direktör, 96, *Lidingö*.
Lindberg, Oskar Fr., professor, 87.
Lindell, Göran, teknolog, 23.
 **Linder, Bertel*, direktör, 92.
Linderberg, Nils, förvaltare, 94, *Huddinge*.
Lindgren, Dora, operasångerska.
Lindholm, John, grosshandlare, 77.
Lindström, K. Arvid, f. d. professor, 66, *Nyköping*.
Lindström, K. John H., direktör, 92.
Lindström, Sture, sekreterare.
 **Litström, Sigurd*, byrådirektör, 81.
 **Ljungqvist, Gustaf*, civilingenjör, 82.
Ljungqvist, Seth, överingenjör, 80.
 **Lorenus, C. F.*, direktör, 91, *Gnesta*.
Lund, J. Olof, överingenjör, 96, *Bromölla*.
Lundeberg, Nils, civilingenjör, 90, *Äppelviken*.
Lundin, Carl-Fredrik G., banktjänsteman, 15, *Uppsala*.
Lundqvist, O. Ryno, undervisningsråd, 91, *Nockeby*.
Lundström, G. Cyrus, direktör, 96, *Örebro*.
 **Lyckholm, Gustaf*, häradsskrivare, 66, *Köping*.
Långberg, Daniel, postkontrollör, 95.
Löfgren, Erik H., bankkamrer, 93, *Orsa*.
Löfquist, Helge, bergsingenjör, 96, *Filipstad*.
 **Lönnqvist, C. O.*, major, 80, *Åkeshov*.

Malmström, A. Valdemar, f. d. överläkare, 76, *Lidingö*.
Malmström, Gunnar, leg. läkare, 13, *Falun*.
 **Malmström, Birger*, f. d. häradshövding, 66, *Västerås*.
de Maré, Gösta, ingenjör, 94.
de Maré, Samuel, advokat, 64, *Göteborg*.
Mattsson, Eric H., radiokommissarie, 99.
Mogensen, Fredrik, tekn. d:r, bergsingenjör, 04, *Ludvika*.
Mogensen, J. Patrik, distriktslantmätare, 93.
Mogensen, Mogens, arkitekt, 00, *Hälsingborg*.
Mogensen, Ove, civilingenjör, 92, *Falun*.
Morén, Karl E., civilingenjör, 72, *Smedslätten*.

- Murelius, E. Gunnar*, bankkamrer, 94.
Münnich, Georg, prakt. läkare, 03.
Münnich, Harald, kontorschef, 01, *Karlstad*.
Mård, Olle, ekonom. stud., 18.
Möller, Herman G. B., direktör, 82, *Söderhamn*.

Naeslund, Karl O., banktjänsteman, 01,
 **Nauckhoff, Gunnar Fr.*, överste, 81, *Uppsala*.
Nilsson-Hjort, Karl, disponent, 82.
 **Nisser, W.*, disponent, 82, *Grycksbo*.
Nisses, Viktor, tandläkare, 02, *Sundsvall*.
Nohrborg, Jan, e. landskontorist, 11, *Gävle*.
Nordin, E. Gösta, försäkringstjänsteman, 06.
Nordlöf, J. Anshelm, rådmän, 68, *Lidingö 1*.
Norelius, Einar, konstnär, 00, *Rog, Bjursås*.
Norelius, Einar, ingenjör, 02, *Falun*.
Norling, John, landskanslist, 91, *Falun*.
Nybelius, Gunnar, fil. mag. 09, *Örebro*.
Nyholm, John M., gruvingenjör, 89, *Rävåla*.
Nylén, Axel, f. d. landsfiskal, 67, *Svärdsjö*.
Nyman, John, direktör, 88, *Falun*.

Ogander, Erik, försäkringstjänsteman, 00.
Olausson, Per-Olof, agronom, 00, *Råsunda*.
 **Olhans, Lars Rune*, silversmed, 20, *Falun*.
Olsson, David, riksbanksrevisor, 87.
Olsson, Karl Th., aktuarie, 87.

Persson, Eric, länsjägmästare, 96, *Gävle*.
Persson, Paul, handelslärare, 94.
Petersohn, Eskil, förste postassistent, 85, *Smedslätten*.
Pettersson, E. Gunnar A., postassistent, 13.
Pettersson, Karl O., förste kontorsskrivare, 88, *Amål*.
 **Petrini, Henrik*, f. d. lektor, 63.
 **Pettersson, Primus*, järnhandlare, 79.
 **von Post, Fr.*, kassör, 81, *Köping*.
Pousette, Sigurd, korrespondent, 92, *Falun*.
Prag, Anders, f. d. förste marinläkare, 73, *Malmö*.
Price, Arthur, distriktslantmätare, 89, *Vansbro*.
Påhlgren, Sven E. P., aukt. revisor, 09.

- Ramström, Sven*, överste, 86, *Boden*.
- **Ranström, Petrus*, provinsialläkare, 81, *Eskilstuna*.
- Redhe, Sigfrid*, tandläkare, 98, *Falun*.
- Renström, K. Gösta*, postmästare, 88, *Gällivare*.
- Risén, Elmer*, linjeingenjör, 99, *Gävle*.
- **Romson, Janne*, rektor, 73, *Mora*.
- Romson, Karl E.*, stadsingenjör, 85, *Uppsala*.
- Ros, Einar G.*, skogsförvaltare, 83, *Sölje*.
- Rosén, Nils*, teknolog.
- Roth, C. Richard Knorring*, major, 73, *Västerås*.
- Rudén, Hartvig*, fil. lic., läroverksadjunkt, 88.
- Rönström, Lars*, civ.-ingenjör, 11.
- Rörmy, Erik*, försäkringsråd, 85.
- **Sahlin, Enar*, förste kanslisekreterare, 92.
- Sahlin, K. Olof*, direktör, 92, *Motala*.
- Sahlin, Sigurd G.*, kapten, 90.
- Sahlström, Nils Fr.*, överläkare, 95, *Umedalen*.
- Salwén, E. Rikard*, överste, 73, *Falun*.
- Sandberg, Gustaf*, revisor, 90.
- Sandgren, Arvid*, brukskassör, 89, *Grycksbo*.
- Schenström, L. Ferdinand*, överstelöjtnant, 60, *Uppsala*.
- Schelin, Viktor*, landsfiskal, *Säter*.
- **Schmidt, Carl*, sekreterare, 93.
- Schuber, Rickard*, stadskassör, 84, *Falun*.
- Schultz, Ragnar*, intendent, 01, *Sandviken*.
- Schwartz, Hans H.*, postkontrollör, 95, *Älsten*.
- Schwartz, Nils D.*, revisor, 90.
- Schwartz, Sven G.*, direktör, 91.
- Schäder, J. S. E.*, teknolog, 16.
- Seldinger, Sven Ivar*, med. stud., 21.
- Sellén, Harald*, brandchef, 89.
- Sernander, C. Fabian*, ingenjör, 91, *Kvarnsveden*.
- Sidenvall, Karl J. F.*, kommerseråd, 78, *Djursholm*.
- Sieurin, S. Emil*, överingeniör, 77, *Djursholm*.
- Silow, Sven*, teknolog, 18.
- **Sivert, Einar*, kammarrättsråd, 93.
- Sjödahl, Nils L.*, lektor, 91, *Falun*.
- Sjödén, Birger*, överläkare, 01, *Vagnhärad*.

- Sjödén, Valfrid*, kamrer, 90, *Äppelviken*.
Sjögren, Gösta, civilingenjör, 06, *Smedsslätten*.
Skarstedt, Une, redaktör, 93.
Skog, R. Leonard (Leon), postkontrollör, 87, *Falun*.
Skoglund, Simon, komminister, 99.
Solders, E. Severin, rektor, 93.
Sparr, Lars, kapten, 65, *Orsa*.
Spross, Gustaf, postmästare, 87, *Äppelviken*.
Stare, Nils E., läroverksadj., 82, *Enköping*.
Steffenburg, Alf, tjänsteman, 96, *Göteborg*.
Steffenburg, Heimer, disponent, 98, *Falun*.
Steffenburg, Rolf, bankdirektör, 86, *Vänersborg*.
Steffenburg, Will, intendent, 91, *Göteborg*.
Stenberg, Karl E., gruvingenjör, 86.
Ström, David A., förste revisor, 88.
**Ström, J. Axel*, köpman, 85, *Falun*.
**Ström, Sam*, hovrättsråd, 80.
Stumsner, Sigurd I., kapten, 95, *Falun*.
Stål, Ivar, arkitekt, 91.
Sundberg, A. Erik, ingenjör, 08, *Falun*.
Sundberg, Robert, bergsingenjör, 98, *Bofors*.
Sundelin, Carl, civilingenjör, 84.
Sundstén, Per G., läroverksadjunkt, 93, *Ängby*.
Sundstén, Åke, direktörsassistent, 09, *Härnösand*.
Sundqvist, Edvin, teknolog, *Råsunda*.
Svedelius, Thor A. H., kommendörkapten, 95.
Svensson, Olle, teknolog, 20.
**Svärdström, Carl*, tandläkare, 94.
Svärdström, Svante, landsantikvarie, 06, *Falun*.
Sylkwan, Bertil, jur. kand. notarie, 17, *Malung*.
Sylkwan, Margareta, f. Wålinder, konstnär, 15.
Sättermark, Ivar, korrespondent, 07, *Vikmanshyttan*.
Söderbaum, Carl Emil, driftschef, 98, *Trollhättan*.
Söderbaum, C. Fr., civilingenjör, 80.
Söderbaum, P. H., provinsialläkare, 97, *Piteå*.
Söderberg, Erik G., distriktslantmätare, 91, *Sundsvall*.
Söderlund, Birger, direktör, 79.
**Söderlund, Gustaf*, direktör, 90.
Södervall, Georg, bankkamrer, 82.

- Tallberg, Carl* ingenjör, *Långshyttan*.
- Tellander, Jonas*, f. d. landsfiskal, 60, *Rättvik*.
- **Tersmeden, Albin*, räntmästare, 75.
- Tham, Carl-Henrik*, revisor, 12, *Luleå*.
- Thelin, C. Gustaf*, postmästare, 93, *Vilhelmina*.
- Thelin, John L.*, ingenjör, 95, *Gävle*.
- Theorell, Axel T.*, civilingenjör, 91, *Äppelviken*.
- Thorbjörnson, Bengt*, bergsingenjör, 91.
- Thorell, Åke*, hovrättsassessor, 06.
- Thorslund, Per A.*, fil. d:r, 00.
- Thulin, Georg*, polisintendent, 02, *Smedslätten*.
- Thunell, Axel L.*, grosshandlare, 84.
- Thunström, Josef M.*, bankkamrer, 96, *Södertälje*.
- Tiberg, Erik H. R.*, kapten, 08.
- **Tigerström, Ossian*, skogschef, *Iggesund*.
- Tillegård, Paul A.*, leg. läk, 12.
- Tiller, A. G.*, f. d. missionär, *Toftbyn*.
- **Tolerus, Hugo*, tandläkare, 96, *Västanfors*.
- Torssell, Carl Gustaf*, ingenjör, 75.
- Troëng, N. Daniel G.*, advokat, 90.
- Troili-Sundqvist, Sven A. U.*, köpman, 08.
- Trotzig, Peter*, teknologie doktor, 86, *Renndalsvik, Nord-Norge*.
- Tunander, Ingemar*, teckningslärare, 16.
- Tysklind, Carl*, tandläkare, 02.
- Törnqvist, Osvald*, köpman, 93, *Falun*.
- Ulfwi, Volrat*, advokat.
- Undén, Erik*, skogsförvaltare, 82, *Nås*.
- Wahlberg, Ernst*, kammarrättsråd, 84.
- Wahlund, Disa*, arkitekt, 16.
- Wahlström, Gunnar*, köpman, 90, *Åkeshov*.
- Wahlström, Rolf H.*, civilingenjör, 88.
- Valentin, Arvid*, distriktschef, 83.
- Wallenström, Axel, Fr.*, bankdirektör, 75, *Arvika*.
- Wallenström, Karl A.*, f. d. landsfiskal, 73.
- Wallenström, P. Gustaf*, f. d. bankdirektör, 78, *Uppsala*.
- Vange, Gunnar*, banktjänsteman, 08.
- Wennqvist, Thore G. B.*, postdirektör, 81, *Göteborg*.

- *Werner, Ragnar*, direktör, 85, *Paris*.
Werthén, Hans, teknolog, 19.
Westerlund, C. Oskar, riksbanksrevisor, 78.
Westgren, Georg, riksbanksdirektör, 91, *Örebro*.
Westling, Emil, direktör, 85, *Falun*.
Westling, Gösta Z., direktör, 88, *Hagalund*.
Westling, Karin, avdelningschef, D. H. S., 16, *Hagalund*.
Westling, J. G. Herbert, tygingenjör, 81, *Åkers styckebruk*.
Westlund, Axel, syssloman, 95, *Falun*.
Westlund, H. Edwin, överlärare, 91, *Falun*.
Westman, N. G. Harald, major, 75, *Falun*.
Wetterberg, Tord E., postassistent, 12, *Traneberg*.
Widmark, Olof, överste, 69.
Vigardt, Gösta, kyrkoherde, 94, *Gagnef*.
Wigardt, Torsten, redaktör, 08, *Falun*.
Vikar, Anders, rektor, 86, *Falun*.
**Wiklund, Teodor*, direktör, 87.
**Wiman, E. G.*, överingenjör, 90, *Svanöbruk*.
**Wiman, Gösta*, skogschef, 90, *Ockelbo*.
Winbladh, Folke M., kapten, 79, *Hallstahammar*.
Winbladh, Ragnar, docent, tekn. d:r, 07, *Nockeby*.
Windahl, Karl-Ewert, leg. läkare, 08, *Uppsala*.
Wählstedt, Ivar, fil. lic., agronom, 91, *Linköping*.
Vällfors, Erik, fabrikör, 96, *Falun*.
Vällfors, Olle, ingenjör, 94, *Boliden*.

Yngström, Nils Gardar, jur. o. fil. kand., notarie, 10.

Zethelius, L. Magnus, lasarettsläkare, 92, *Falun*.
**Zetterstéen, K. V.*, f. d. professor, 66, *Uppsala*.
Zettervall, Gunnar, landskanslist, 08, *Falun*.

Ahlén, Teodor, redaktör, 92.
Akerberg, Theodor, dr. phil., civiling., *Halmstad*.
**Åkerblom, Folke*, grosshandlare, 82, *Nockeby*.
Åkerblom, H. G. Torsten, kamrer, 06, *Äppelvikén*.
Åsbrink, Sven, bankkamrer, 98, *Falun*.
Åslund, Gabriel, tandläkare, 09, *Skönsberg*.
Åsryd, Gustaf, skogsförvaltare, *Ludvika*.

Öhman, Nils G., advokat, 00.

Öhrn, Gunnar A., bryggmästare, 81, Köping.

Östberg, Axel, redaktör, 94, Falun.

Östergren, Gustaf, landsfiskal, 75, Falun.

Summa 455.

Varje gammal falukamrat känner till

WESTLINGS

äldst i sin bransch men ungdomligast när
det gäller nyheter på modets områden.

Våra välsorterade avdelningar i herr-, dam-, backfisch- och pojk-
konfektion och vår stora erfarenhet gör, att hela familjen ekiperar
sig mest ekonomiskt hos oss * Vi hjälpa Eder med god rådgivning i
alla kupongfrågor, så att Ni med lätthet kan planera familjens inköp.

Var ekonomisk med pengar och poäng

handla hos oss

WESTLINGS

FALUN

Etabl. 1874

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

	Sid.
Presentation	3
Då Falu stad fyllde 300 år	5
Två bilder från minnesutställningen i Falu stads konsthall 1941	13
Stadsfullmäktiges ordförande slog rekord	18
Myndighetsjubileet	25
Upp till storträff	31
Englundiana	33
Krylbohjälte	40
"Björlingssons specialhistoria"	40
In memoriam	41
Efterlysta publikationer	49
Ett utmärkt förslag från Moskva	50
Ett "reseminne"	51
Grönbladiska donationen	53
Styrelseberättelse 1940	55
Styrelseberättelse 1941	58
Medlemsförteckning	62

Gamla Falukamrater,

förmodligen även de som numera ej ha
sin verksamhet i Falun, känna väl till
Falu Nya Boktryckeri Aktiebolag
De kunna även i fortsättningen gynna
skolstaden genom beställningar av
trycksaker hos

Hälsingtorget Falun — Telefon växel 1791

Barkens Sågverks Aktiebolag V a d

Tillverkning av sågade och hyvlade
trävaror samt monteringsfärdigt
trähusmaterial,

Insjöns Sågverks Aktiebolag I n s j ö n

Tillverkning av sågade och hyvlade
trävaror, snickerier, träkol, gengas-
kol och gengasved samt monte-
ringsfärdigt trähusmaterial.

De välfriserade Damer och Herrar
ni möter i Falun äro friserade hos

Henning Åbergs Frisersalonger

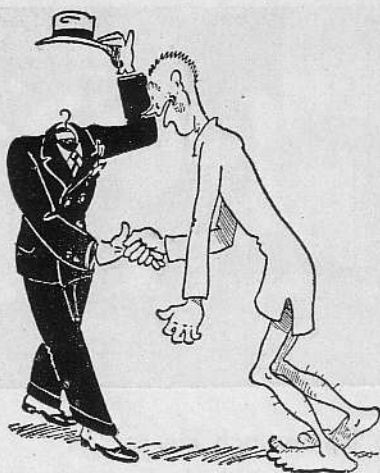
Åsgatan 29 - Holmgatan 32

Kläder Ni kan lita på

Att köpa ett mindervärdigt plagg betyder numera inte bara ekonomisk förlust utan även kupongförlust – se därför till att Ni får kvalitetskläder.

Gå till oss och välj i vår stora sortering. Vi föra som vanligt endast kvalitetsvaror.

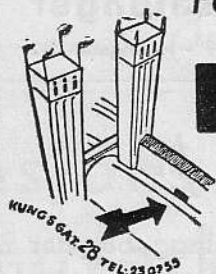
Skoglund's

För modern klädvård

master

kemisk tvätt och färgning

KUNGSGATAN 28

TEL. 23 07 55

Gynna

annonsörerna

200-årig tradition förpliktar!

En arbetarstam med pappersmakarkonsten i blodet sedan generationer i förening med en maskinell utrustning på höjden av modernitet svarar för produktens höga kvalitet.

Vårt tillverkningsprogram sträcker sig från finaste skriv- och tryckpapper till säckpapper och kristidens speciella produkt, spinnpapper.

"Grycksbo Björnsäck" för gengasved och kol är en pålitlig reservtank för våra dagars "svarta bensin".

*Falukamrater, efterfråga
produkter från Grycksbo!*

GRYCKSBO PAPPERSBRUK AKTIEBOLAG

Postadress: Grycksbo

Tel. Falun "Grycksbo Pappersbruk"

Pris 2:50 kr.